

YÖN

HAFTALIK GAZETE

«KOMÜNİST PARTİSİ»
MESELESİNİN İÇYÜZÜ

KÜRT
MESELESİNDE
SON
GELİŞMELER

BAKIŞ

PARLAMENTOCULUK

CALIŞSA NE OLUR?

Seçim Kanunu kavgası, bir gerçeği ortaya koymuştur: Bütün muhalefet partilerinin tasvip etmediği bir kanunu Parlâmentodan geçirmek mümkün değildir. Anayasaya bağlı kalındığı müddetçe, ufak bir siyasi grup bile, 89. maddenin verdiği imkânlardan yararlanarak, okunması dahi günlerce süren gen sorular ile Parlâmentoyu felce uğratabilir. Ancak bütün grupların arzuladıkları tasarılar kanunlaşabilir. Bunların da çeşitli zümrelere nimet dağıtan, genellikle demagogik nitelikte kanunlar olacağı aşikârdır. Bu durumda ya Parlâmentonun felce uğramasını kabul etmek, ya da 89. maddeyi herhangi bir biçimde rafa kaldırmak gerekecektir. Parlâmentoculuk, bir anlama «reaksiyon» niteliği taşıyan Anayasanın dar elbisesi içinde, böyle çetin bir çıkmazla karşı karşıyadır. Öyle görünür ki, bu çıkmazdan sıyrılabilmek için Başkan Sunay'ın arabuluculuğuna sık sık başvurmak gerekecektir. Fakat daha Başkanlık seçimlerinde, iki partinin Sunay'a oy vermekten kaçınışı, arabuluculuk çabalarının geleceği hakkında hayale kapılmayı önlemektedir.

Bu, meselenin bir yönüdür. Öteki yönü ise şudur: İktidardaki çoğunluk partisinin önünde hiç bir engel bulunmasa da, parlâmento gerçekten çalışabilecek midir? Zorunluğunu akıllı kapitalistlerin bile kabul ettikleri vergi ve toprak reformu gibi konular çözülebilecek midir? Menderes'in en prestijli dönemini hatırlıyoruz: 1954 seçimlerinden ezici bir zaferle çıkmıştır. İktisadi durum son derece parlaktır. 1950-53 döneminde hava şartlarının çok iyi gitmesi, ekilen arazinin büyük ölçüde genişlemesi ve dış piyasalarda tarım ürünleri fiyatlarının önemli bir sıçrama yapması, tarım gelirlerinin büyük ölçüde artmasına yol açmıştır. İşte politik ve ekonomik bakımdan böyle elverişli bir durumda Menderes, biraz da Amerikanın telkinleriyle, arazi vergisini bir miktar arttırmak istemiştir. Ne var ki Meclis kazan kaldırmış ve Menderes, bütün uğrasmalarına rağmen, mütevazî bir tasarıyı kanunlaştıramamıştır. 1961 den sonra Sayın İnönü de, son derece ılımlı toprak ve vergi reformlarını gerçekleştirmeyi başaramamış, büyük prestijine rağmen partisi içinde dahi büyük mukavemetle karşılaşmıştır. «Çalıştırılmamak»tan şikâyetçi şimdiki iktidar ise, toprak ve vergi reformuna karşı olduğunu söyleyerek işbaşına gelmiştir. Bu sebeple «Sanki iktidar çalışsa ne olur» sorusu, haksızlığa düşmeden sorulabilir. İstedığı gibi çalışabilse, yapacağı ilk iş, herhalde solu tamamen tasfiye etmek ve yabancı sermaye imtiyazlarını artırmak olacaktır!

PARLAMENTOCU AĞALAR

Genel oya dayanan çok partili sistemin yirmi yıllık bilançosu, tutucu güçlerin devamlı zaferini sağlamaktan ibaret kalmıştır. Genel oy, Batı ülkelerindeki ilerici rolünü Türkiye'de oynayamamıştır. Genel oy, halkın değil, ilerici güçler aleyhine olarak, eşrafın ve kompradorun egemenliğini gerçekleştirmiştir. Bu gözlem, bizleri, sosyal yapı meselesine götürmektedir. Seçmenler, egemen zümrelerin ekonomik ve ideolojik baskısı ile

aşiret, ırk, mezhep bağlarının tutucu etkilerinden kurtulabilmiş ve sınıf çıkarlarını az çok görebilecek duruma gelebilmiş olsaydılar, hiç şüphe yok, genel oy Batıdaki gibi ilerici bir rol oynayacaktı. Ama yalnız Türkiye'de değil, az gelişmiş ülkelerin çoğunda durum bu değildir. Anonim şirket, nasıl yönetimde etkisi sıfır olan küçük hissedarlar sayesinde, az sayıda kapitalistin sınırlı sermaye ile diktatörlüğüne yol açıyor da, Batı politik sistemi, ağa ve eşrafın, «oy paketleriyle», politik hayatta ağır basmasını sağlamaktadır.

Bize hayli benzeyen Güney Amerikanın sosyal yapıları ile politik kurumları arasındaki ilişkileri derinlemesine inceleyen Prof. Jacques Lambert, Türk aydınlarını çok ilgilendirmesi gereken kitabında şu gözlemi yapmaktadır: «Genel oy sonuçları hayal kırıcı olmaktadır. Onu, yalnız bir politik özgürlük değil, fakat aynı zamanda bir sosyal ilerleme aracı olarak kabul ettirenler, görmektedirler ki, o, geçmişin kahınlarını tasfiyeyi geciktirici bir rol oynayabilir.

Bu hayal kırıklığının sonuçları, demokratik kurumların işlemesinde kaçınılmaz biçimde karışıklıklar yaratmaktadır: Ya totaliter rejimlerin propagandasıyla etkilenenleri, temsili demokrasinin, geri sosyal yapıların değişimini hızlandırmaktan âciz kaldığı kanısına sürüklenmekte, ya da, ekseriya, temsili demokrasi ilkelerine bağlı, fakat geri sosyal yapı topluluklarının mahiyetinden habersiz olan şehirlerdeki ilerici grupları, beklenmedik sonuçları dolayısıyla, seçimlere hile karıştırıldığı inancına götürmektedir. Her iki halde de, ya demokrasiye son vermek, ya da demokrasiyi gerçekten muzaffer kılmak için devrim istenebilir.

Hileli seçim inancı, yalnız Güney Amerikalılar değil, yabancı gözlemciler ve özellikle Kuzey Amerikalılar arasında da sık sık görülmektedir. Bu gözlemciler, serbestçe kullanılan oyların, oybirliği ile nefret edilmesi gerektiğini düşündükleri gerici sömürücülerin iktidarını sürdürülebileceğini kabul edemekte ve seçimi ancak hile ka-

rıştığı için kaybettiklerini iddia eden adayların sözlerine tereddütsüz inanmaktadırlar. Uygulandıkları toplumların yapısından bağımsız olarak temsili demokrasi kurumlarının değerine inanış, Kuzey Amerikalıların az gelişmiş ülkelerdeki politikasını, bir çok kez yanlış yollara sürüklemiştir. Kendilerinkinden çok farklı bir toplumun olduğu gibi temsili, hileli seçimlerin sonucu saymışlardır.»

STATUKOCU SOLCULUK

Batı politik sisteminin ve genel oyun, az gelişmiş ülkede gericiğin aracı olması, elbette insanlığın uzun mücadelelerle elde ettiği bu değerli kurumların suçu değildir. Kötülük, sosyal yapıdan gelmektedir. Sosyal yapı aynı kaldığı müddetçe, genel oyun kaldırılması, ya da çok partili düzenden vazgeçilmesi, işlerin daha da kötüleşmesine yol açacaktır. Ama bu durum, yirmi yıllık çok partili denemenin Parlâmentolarda tutucu çoğunluklar sağladığını ve gerçek bir demokrasinin kurulmasını engellediğini görmezlikten gelmemize yol açmamalıdır.

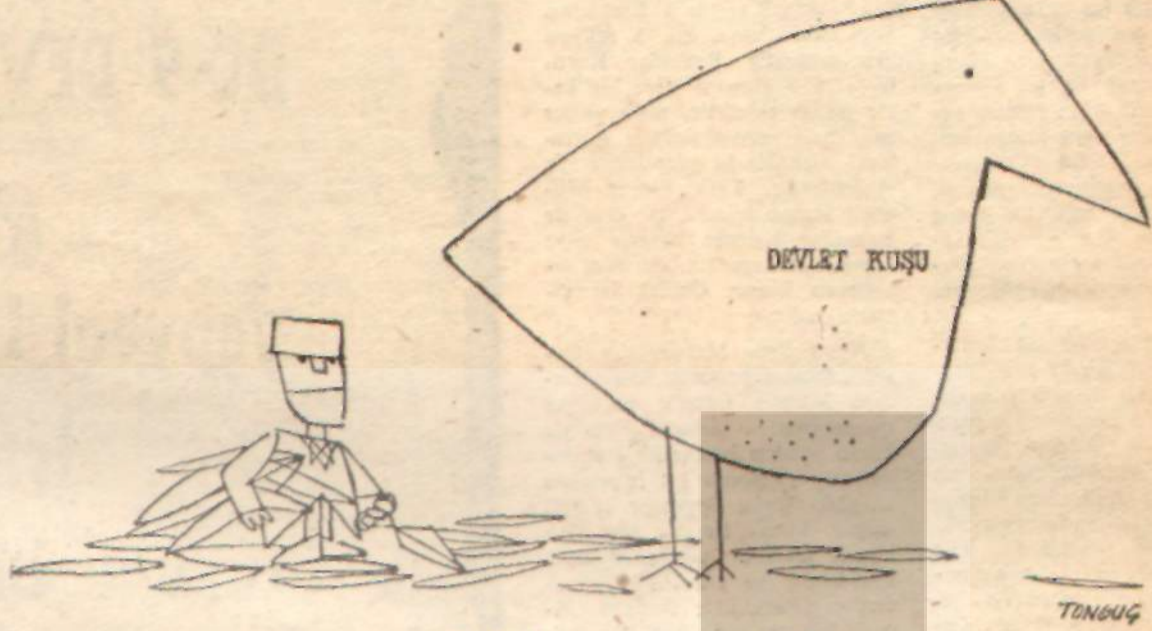
Sistem ancak köklü reformlardan yana ilerici politik güçlerin devamlı gelişmesine imkân verdiği takdirde savunulabilir. Fakat bu bakımdan da son seçimler hayal kırıcı olmuştur. «Olağanüstü» bir seçim kanununa rağmen, tutucu güçler, geçmiş seçimlere nazaran ilerleme kaydetmişlerdir. Reformcu iddialar taşımadığı zaman oyların yüzde 35 ilâ 40'ını kolaylıkla alan ve hatta 1960'ta seçim kazanaabilecek duruma gelen CHP, yirmi yıldır ilk kez, hâkim sınıfların çıkarlarını az çok zedeleyen görüşlerle ortaya çıkınca, en büyük seçim yenilgisine uğramıştır. Bir kaç bin CHP'li eşrafın partiden uzaklaşması, milyona yakın oyun kaybı na yol açmıştır. TIP ise, esas itibarıyla, onun yokluğunda CHP'ye yönelebilecek olan bir kısım ilerici güçlerin oylarını almıştır.

Öyle görünür ki, sağ-sol ayrımının politika hayatında yer almaya başlaması eşrafı az çok toparlanma

ya ve «oy paketini» tutucu siyasi teşekkülere kaydırmaya, hiç değilse çekimsiz tutmaya itmiştir. Eşraf aynı zamanda solu tasfiyeyi ciddi ciddi plânlamaya başlamıştır. Bunu yapamıyorsa, herhalde Anayasaya, özgürlüğe ve demokrasiye saygısından değil, iktidara tam yerleşme imkânını bulamayışındandır.

Önümüzdeki senato seçimleri, bu bakımdan yeni bir ölçü olacaktır. Fakat yirmi yıllık denemeden sonra, fazla yanılma payı olmadan, bir gerçek artık açık açık söylenmelidir: Sosyal yapıda köklü bir değişiklik gerçekleştirilmedikçe, Batının politik kurumları, tutucu güçlerin egemenliğini sağlayan bir aldatmaca olmaktan öteye gidemeyecektir. Ve Türkiye gibi az gelişmiş ülkelerde Batının politik kurumları, sosyal yapı değişikliğini sağlamakta, son derece yetersiz kalmakta ve hatta tutucu güçleri kuvvetlendirmektedir. Bunun içindir ki, Batı politik sisteminin inançlı savunucularından bir Duverger, hatta aşırı sağcı bir Adenauer, «solcu otoriter rejimler, derebeylik egemenliğine son vererek, sanayileşmeyi hızlandırarak, eğitimi geliştirerek kendilerinden önce var olmuştur demokratik ortamı yaratmışlardır» gibi, Türk düştüncü hayatı için oldukça yeni sonuçlara, ister istemez varmaktadırlar.

Türkiyede de artık, yirmi yıldır tekrarlanan gerçek dışı klişeleri bırakarak, geri sosyal yapıyı hızla tasfiye etmek, demokrasi ve kalkınmayı gerçekleştirmek için en uygun işlen politik yolların ve kurumların tartışması serbestçe yapılabilmelidir. «Sonra daha kötü olursa...» tarzında en ilerici çevreleri bile sarmış görünen bir kötüyü rıza gösterme ve düşünmeyi red detme psikolojisinden sıyrılmak gerektir. Zira daha kötünden korkarak, kötüyü kabullenme, ilerici ve devrimci değil, fakat herhalde statükocu bir davranıştır. Hem solcu, hem de statükocu olma garabetinden kurtulma yolunda çaba göstermeliyiz.

- ŞİMDİ KUŞA BENZEDİ

ANAYASA ORD. PROFESÖRÜ
A. FUAD BAŞGİL DEDİ Kİ:

**"C. Sunay
Besmele ile
işe başladı
muvaffak
olacak,"**

Yeni İstanbul'da bir haber başlığı.
Cenabı hak, Sunay'a sabır ıhsan eyleye...

Yeni tarımcı Amerikan Politikası

YÖN, Doğan Avcıoğlu'nun 7 Ocak 1966 tarihli başyazısında, Amerikanın yeni politikasını haber vermişti: «Az gıda yardımı, az sanayi yatırımı, fakat tarım üretimini arttıracak yardım.»

Sam Amca'nın elindeki gıda stoklarının azalması ve Hindistan'daki kıtlık gibi felâketlerin Üçüncü Dünyada sık sık görülmeye ihtimallerinin artması, onu bu yeni politikaya itmisti. «Doğar ac midelerden nur topu gibi ihtilaller» korkusuyla Sam Amca, Üçüncü Dünyanın kalınmasını bir yana bırakarak, açığa çare aramaktadır. Gıda yardımı dipais bir kuyudur, üstelik yardım gören ülkenin tarım üretimini baltalamaktadır. O halde yapılacak iş, gübre, teknik yardım v.s. ile gıda üretimini arttırmaktır. Bu yeni programa «Özgürlük için gıda» etiketi takılmıştır ve Cumhuriyet ile özel bir görüşme yapan AİD'nin Washington'daki Dış Yardımları Programlama Koordinasyon Dairesi Başkanı Prof. Rans bu programı açıklamıştır.

Tabii ki ekonomik bakımdan sakat olan bu programda, «Barış için gıda» programı gibi felâketle sonuçlanacaktır. Tarımda verimli art-

tırmanın iki temel şartı vardır. Bunlardan biri toprak reformu, öteki ise hızlı sanayileşmedir. Bu iki tedbiri ihmale kalkışan bir program, ölü doğacaktır. Toprak reformu meselesini Güney Amerika'daki «İlerleme İçin İttifak» programının da ispatlandığı üzere çok hafiften alan Amerika, şimdi sanayi yatırımlarını azaltma amaçlı güden bir programla, arzuluğu tarım gelişmesini de baltalayacaktır. Açığa çare derken, program, açık ve ıssızlığı arttıracaktır. Burada eski «Barış için gıda» programı için Prof. Boulding'in söylediklerini de hatırlatmak ta fayda vardır: «Elimizde kontrol edemediğimiz tarım fazlalıkları birikti. Bu fazlalıkları barış için gıda gibi hayırsız bir etiket altında, gemilerle dış ülkelere gönderiyoruz. Böylelikle o ülkelerde gittikçe artan bir başlık yaratıyoruz ve muhtemel gelecek felâketleri ve görülmemiş büyüklükteki kıtlıkları hazırlıyoruz. Ambarlarımız şimdiden yarı yarıya boşalmıştır. Tarım fazlalıkları yerine, üretim yetersizliği ile karşılaşabiliriz.»

Amerikayı, «Siz gıda üretiminizi arttırın» politikasına iten önemli nedenlerden biri de, Prof. Boulding'in felâketli sonuçları ile ortaya koyduğu, bu stokların tükenmesi durumudur. Bu yıl Türkiye, çok ağır şartlarla ve az

AMERİKA MEKTUBU

«Demirel, İnönü'den korkuyor»

Yakup Kepenek, New York'tan yazıyor

Başkan Johnson'un Honolulu konuşmasından sonra, Amerikan basınına ilgisiz Türkiye üzerinde toplandı. Özellikle son tevkiflere ve diğer olaylara yer veren bas., son günlerde bir sol - sağ bölünmesi ve çatışma üzerine dikkatleri çekiyor.

Esasen Amerikan tarih kitaplarında Truman Doktrininden, Amerikan Hükümetinin Yunanistan ve Türkiye'deki Hükümetleri devirmek iste, en mah. silahlı komünist hareketlerine karşı bir garanti olarak bahsedilir. 27 Mart günü, bir televizyon görüşmesinde Başkan Yardımcısı Hubert Humphry, Vietnam'da savaşın doğurduğu sosyal ve ekonomik çöküntülerden bahsederken bunun Türkiye, Yunanistan v.a. gibi ülkelerde de olduğunu, olabileceğini ileri sürdü.

Dünyanın, bu arada Türkiye'nin de jandar-mahlığını yüklenen ve memleketimizi komünizmin eline düşmekten koruma iddiasında bulunan Sam Amca, Ankara'nın NATO ve Amerika ile olan ikili anlaşmalarda büyük değişiklik isteyeceği haberlerinin burada yayılmasına fena halde şüphelenmiş benziyor. State Department'ın bir sözcüsü, «Anlaşmalar değişmez. Böyle bir müzakere de yok» diyerek, Ankara'ya sert bir ihtar gönderdi...

Amerikan basınında da sevgili Demirel'e karşı, acı tenkitler yükselmeye başladı. 23 Mart tarihli New-York Times'ta Hedrick Smith'in Ankara'dan gönderdiği yazıyı, Demirel herhalde endişe ile okunmaktadır:

«Türkiye'de bir söz vardır, ülkeyi iktidar değil, muhalefet yönetir, diye. Son haftalarda bu söz, gerçeğe çok uygun düşüyor...

Politik kaynaşma çeşitli cephelerde sürmektedir ve muhafazakâr Adalet Partisi iktidarının bir çok taraftarı, beş ayda pek az şey yapıldığı için hayal kırıklığına uğramış bulunuyor.

Demirel, Ekim seçimlerinde, özel sektörü daha fazla teşvik ederek ekonomik hayatı harekete geçirme vadeleri ile 30 koltuk farkla çoğunluk sağladığı zaman, iş çevrelerinde bir ümit dalga vardı. (...)

Şimdi ötekiler gibi iş adamları da, hiç bir şey yapmıyor, diye Demirel'i tenkit etmektedir.

Onu başlangıçta tutan başka kişiler de, seçimlerden önce Parlametoda hiç bir zaman milletvekilliği yapmayan Başbakanın tecrübesizliğini ortaya koyduğunu söylüyorlar.

Bir iş adamı bana, (Demirel nutuklarında ve tavırlarında çok kararlı. Fakat icraatı yok. Bunun için halk, ona olan güvenini yitiriyor. Son dört beş aydır, bana vakit verin, bir günde her şeyi yapamaz, diyor. Fakat artık icraata geçmelidir. Şimdiye kadar hiç bir şey yapılmadı. Demirel, İnönü'de, korktuğu; intibahını veriyor) dedi...

Bazı bağımsız politik gözlemciler inanmaktadır ki, 80 yaşına aşmış İnönü, son iki ay içinde bir Anayasa bhranı yaratmaya çalışmıştır.»

New-York Times, 29 Mart tarihli bir başyazısında da, Mc Carthy tipi bir kampanyaya girişen Demirel'e, Menderes'in yolundan gitmekten kaçınmayı tavsiye etmektedir: «Meclisteki mutlak çoğunluğuna rağmen Hükümet, artan bir sertlikle İşçi Partisi üyelerine yüklenmeye kendini mecbur hissetmektedir. Sol kanat grubu, 45 kişilik Mecliste ancak 15 koltuğa sahiptir ve Hükümetin yüzde 55'i Amerikalılara gidecektir.

Stok azalınca, partiler ağırlanmış ve «Gıda üretimini arttırın» tavsiyeleri başlamıştır. Bu tavsiyeleri «sanayile boşverin» uslubuyla yapan AİD temsilcisi Prof. Rains, bir özel toplantıda baklayı da ağzından çıkartmıştır. Prof. Üstünel'in evinde eski SBF profesörleri Aren, Yalçın ve Feyzioğlu'nun da bulunduğu bir toplantıda Prof. Rans, «Daha az plânlama yapın. Plânlama, bürokrasiyi

arttırıyor. Johnson buna taraftar» tavsiyesinde bulunmuştur. Üstünel'in «Yani daha az devletçilik mi yapalım» sorusuna da «böyle yorumlanması gerekmez» diye geçiştirmiştir.

Demirel, «özel plâncılık» geçerek, her halde bu «az plânlama» tavsiyesini yerine getirmeye başlamıştır. Ne var ki «politik» Tinbergen dahil, son basın toplantısında, özel plânlamaya, az plânlamaya ve kalkınma hızını azaltma telkinlerine karşı çıkmıştır.

kümet için bir tehdit teşkil etmekten uzaktır. Bununla beraber, Mr. Demirel şimdi yeni (antikomünist) kamu hükümetleri getireceğini söylemektedir.

Halk Partisi sözcüsü eski Başbakan İsmet İnönü, polis yetkilerini kötüye kullanmak ve sol aleyhtarı hareketinde kanuna aykırı olarak irfican körlüklemekle Hükümeti suçlayarak, İşçi Partisinin yanından yer almıştır. Mr. Demirel'in fedbirleri, 1960'ta Türk Ordusu tarafından devrilen ve sonra adını Başbakan Adnan Men. eres'in başyardığı meşadları çok hatırlatmaktadır. Kanun dışı Menderes demokrasilerinin mirasçısı sayılan Adalet Partisi, bu taktikleri kullanırken özellikle ihtiyath olmalıdır.»

Görüldüğü ki Demirel, yalnız Türkiye'de değil, Amerika'da da hayal kırıklığı yaratmıştır.

REKLAMINIZI
GAZETE VE DERGİLERLE
DEĞERLENDİRİN!

BASIN İLAN KURUMU

YURT İÇİ VE YURT DIŞI REKLAMLARINIZ İÇİN
HİZMETİNİZDEDİR.

Genel Müdürlük :

Cağaloğlu, Türkocağı Caddesi No 4
İstanbul

Telefon : 27 66 00 - 27 66 01

Telegraf adresi : BASINKURUMU

(BASIN : 10179)

Bir Geziden İzlenimler

ARAP DÜNYASI
UYANIYOR MU?

Suriye'de Diriliş Partisinin Sosyalizmi

Beyrut'tan Şam'a gidiyorum. İkinci Arap ülkesinin başkentine. Sınırı geçmeden önce öğrendim ki benim Lübnan vızem bir detalik. Fakat hiç uğraşmaya lüzum yokmuş. Dönüşte sınıra gelince bir vize parası daha verirsiniz, içeri girersiniz. Dönüşümde, sınırda ki yolcu sayısını görünce Lübnan'ın kolay kazanılan gelir kaynaklarından birinin de bu olduğunu anladım. Suriye gibi boyuna devrim yapmada âdeta ihtisaslaşmış bir memleketin yanbaşında, böyle kapısı bacası salkım saçak bir memleketin bulunuşu ilginç bir şey ama ikisi arasında gidip gelişin hacmi beni hayli düşündürdü. Suriye devrimcilerinin elinden, bu sınırı aşarak, Lübnan'a kim bilir neler akmaktadır.

Beyrut'tan Şam'a yolculuk Amerikada Kolorado dağlarını aşip Kaliforniyaya geçiş kadar teşkilâh ve rahat Şoför, büyük büyük otellerden yolcularını birer birer devşirdikten sonra yola koyuldu. Hem arabayı kullanıyor, hem de önce İngilizce, sonra Fransızca (sıraya dikkat ediyor) şakır şakır izahat veriyor. Amerikada buna benzer bir işi hiç zahmetsiz yapacak rahatlıkla yapıyor işini.

Amerika dekoru, Lübnan dağlarını aşınca kadar sürdü. Sınırı geçince Kaliforniya yerine orta Anadolu'nun çıplak ve insafsız bölgelerinden birinin bir eşine girdik. Yollar daraldı, kötüleşti. İslâm dünyasının en eski ve mübarek şehirlerinden biri olan Şam'a geldiğimiz zaman bambaşka bir Arap ülkesine geldiğimi anladım.

Şehrin bir yanında, büyük bir sömürge karargâhı gibi duran muazzam Semiramis otelinin önünde durduk. Etrafa şöyle bir baktım. Bir yanda yeni ve uydurma bina ar gözüküyor. Şurada bir alay boyacı çocuk. Palaspare içinde bir kalabalık. Başında fes, arkasında çarşafı ayalı, orta yaşlı eski zaman efendileri. Otelin salonu Fransız ve Amerikan turistleriyle dolu. Çoğu bayan.

Şam'ın Emevi camii dünyaca meşhur. Otomobilin gideceği yere kadar gittikten sonra camie doğru yürümek gerekiyor. Bir an içinde Pakistan ve Hindistan'dan beri görmediğim gerçek bir şark tablosu ile karşılaştım. Karşılaştım değil, içinde yürüyorum. Turistler için ne eğlenceli olmalı. Fakir bir insan denizi içinde kulaç atıyorum. Yüksek dağaları yarar gibi göğüs göğüse, kulaçlara kulaçlara cami kapısına nihayet yanaşabildim.

Yan kapıdan girilen bir antrede ayaklarımıza çadır bezinden terlikler bağlanacak. Çok turist var. Kolları çıplak olan hristiyan bayan turistlere çok sık ince siyah mantolar giydiriliyor. Çok genç bir Avrupalı hanımın üstünde bu siyah manto ona bir madonna güzelliği veriyordu. Yalnız yüksek ökçeli iskarpinlerini çadır bezi terliklere hademeler bir türlü uyduramıyorlardı. Nihayet kendisi eğildi, kendi eliyle iskarpinlerini çıkardı; hademelerin kaba elleri arasında bir çift güzel ayazın terliklere girdiğini ve camieye doğru aktığını gördüm.

Bu, antre ile cami arası bir yer. Yer yer cemaatler, önlerinde vakur, heybetli, beyaz ağır cübbe giymiş yaşıklı bir imamın arkasında namaz kılıyor. Müminlerin çoğu yoksul insanlar. Hastalıklı, ayakları çarpuk çarpuk ve kirli. Yoksulların dındaşlığı bana çok dokunur. Bence zenginler dindar olmalı; fakirler hiç olmazsa bu işten muaf olmalı, biraz dinlenebilmeli. Bu ödevi zenginler yüklenmeli. Ama öyle olmuyor; tam tersi oluyor. Fakir kendini borçlu ve günahlı sayıyor. Geliyor buraya Tanrıya yalvarmağa. Zengin, belki de anda serin ve rahat bir yerde, belki de puf yastıklar arasında Zahle rakısını içmekle meşgul. Tabii, Suriyede

Niyazi Berkes

sosyalizm var diye zengin yok sanmıyalım.

Camideki manzara turistler için bulunmaz bir manzara. «Muhammedi»lerin ibadetlerini aksiyon halinde görüyorlar. Bu, onlar için unutulmaz bir şey olmalı. Makinelerini şakırtatmağa, sağa sola, öne arkaya koşuşmaya başladılar. Suriyeli bir rehber, dangalak, cahil bir şey; Boynumdaki film makinesi ile duruşunu enayiliğine vererek lâubali bir sesle: «Ne duruyorsun? Makineni çıkarsana?» diye beni İngilizce azarladı. Ben, ibadet halinde insanların karşısına geçip film çekmeyi münasip bulmadığımı söyleyecek oldum; «Ne demek? Hükümetin emri var. ağızlarını bile açamazlar» diye bana teminat verdi.

İçeri, camiye girilip, hristiyanlardan kalma bir merkat var. Yahya Aley-hisselâmin mezarı imiş. Mermer sütunlar ve demir parmaklıklar içinde, mumlar arasında yatıyor. Köylü Müslüman kadınları mermerlere, demir parmaklıklara sarılıp öpüyorlar. Bir tanesi hiçkırıyor. Bilgiç turist buna bakarak güldü. Yanına gitim; Roma'da Saint Pierre kilisesindeki Pieta heykelindeki İsa'nın ayaklarını öpe öpe, mermeri aşındırdıklarını söyledim. Sesimi kesti.

Arap kadınları hâlâ Yahya Aley-hisselâmın etrafında dönüyorlar; kollarını mermer sütunlara, demir parmaklıklara uzatarak avuçlarıyla dokunuyorlar. Rehberin ukalâlıkları devam ediyor. Herif tam bir dragoman. Turistlere bir sirk seyrettirir gibi. İngilizce ola-

rak yüksek sesle «Muhammedi»lerin inançları, ibadetleri hakkında komik bir dille bilgi veriyor.

Bünaldım; dışarı çıktım, camiin büyük avlusuna. Karşıdan biri geliyor. Genç bir delikanlı. Bıyıkları yeni terlemiş. Sırtında şık bir mavi lâta var. Başında işlemeli bir seyyit sarığı. Elinde bir baston; sallana sallana, âdeta kırtır gibi yürüyor. Az daha ortadaki boş havuzun içine düşecek gibi olduğunu görünce bunun bir kırtırma değil, bir âmalık olduğunu anladım. Bastonu da bundan. Koluna girip düzlüğe çıkardım. Bir şey söylemedi. Gözlerini havaya dikmiş, yüzü gülümse: gibi, dudaklarında bir mırıltı. Hatim indiriyor. Dragoman bu delikanlının bütün gün buralarda ve camiin yanındaki kapalı çarşıda böyle dolaşa dolaşa tsmarlanan hatimleri indirdiğini söyledi.

Kapalı çarşıya yürüdük. Bizdeki- nin bir karikatürü. Yollar dardaracak, üstü de yarı açık. Hacı yağları, et yağları, deriler, köseleler, bezler, Şam kumaşları. Vitrin ve ışık, temizlik ve intizam henüz buralara uğramamış. Eskiden nasıl idiyse gene öyle, belki daha kötü.

Şehrin tarihi yerlerini anlatacak değilim. Hem hristiyanları, hem müslümanları ilgilendirecek eski eserler çok. Şurada Saint Paul saktanmış, şu dehlizden kaçırılmış; şu kale kapısından sepetle aşağı indirilmiş; şu yoldan çıkıp fillân yerde hidayete ermiş. Şurada yer altında bizim Ege'deki Meryem Ana evine benzer mübarek bir yer var. Merdivenle iniliyor. İncilde adı geçen önemli bir zatın yeri, galiba havarilerden. Şimdi bir katolik tarikatının idaresi altında. Yeni yapılmış veya tamir edilmiş

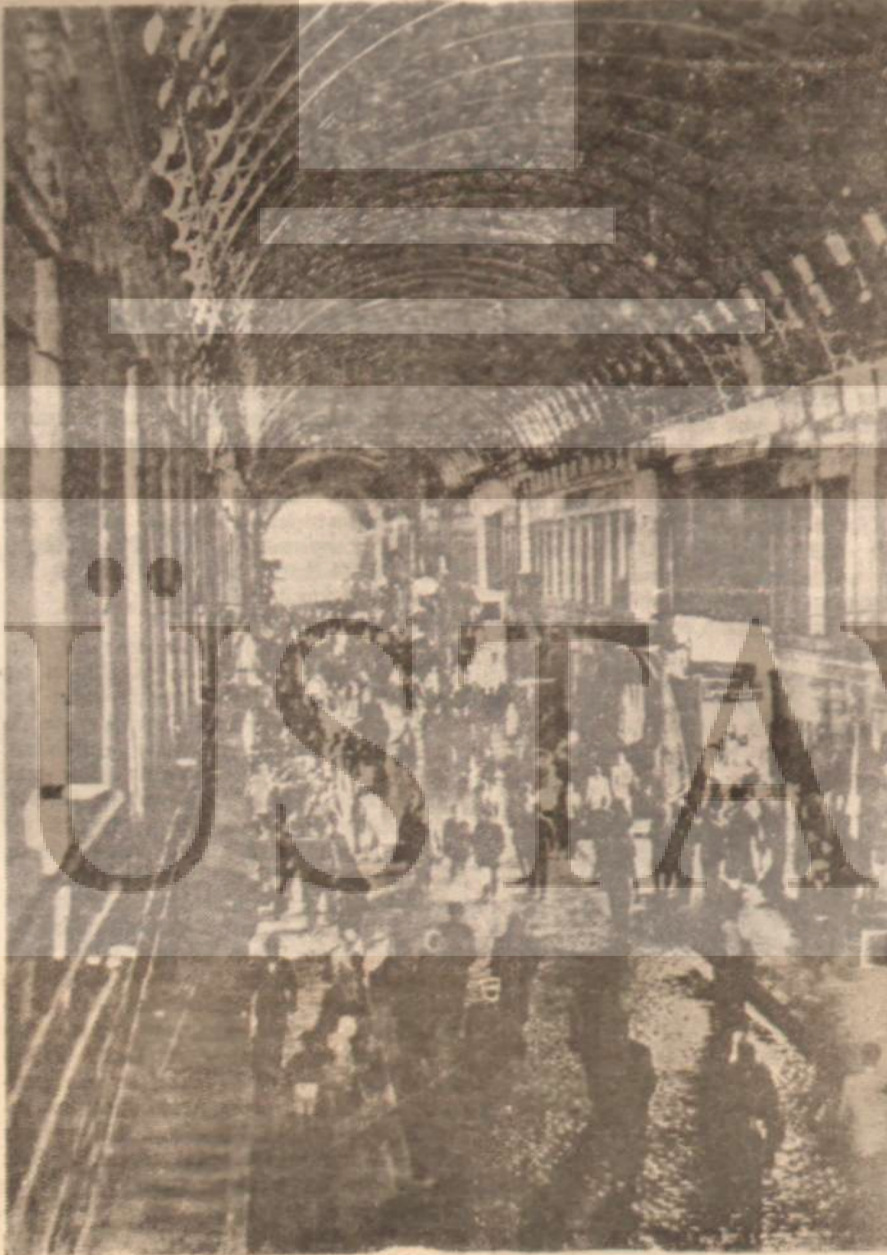
gibi, taşları, harçları pırl pırl, Ziyaret-gâha bakan genç hristiyan Arap kızının her yanı fıkır fıkır kayıyor; ateşli gözleriyle ziyaretçilere bol bol bakışlar geçiriyor. Galiba mâbette eksik kalmış olması muhtemel et ve ruh çatışmasının havasını vermek, müminlere iğva ve günahın ne olduğunu hatırlatmak istiyor. Dışarı galiba bir Ermeni mahallesi; bir adam karısını Türkçe azarlıyor. Çarşı etrafındaki kahveler insan dolu. Tavialar şakır şakır, nargileler fokur fokur. Ve sosyalizm.

Ben devrim içinde bir memleket geleceğini sanmıştım. Sınırdı, üzerine devrim sloganları yazılmış birkaç gerilmiş bez görmüştüm. Aklim Suriyenin sosyalizmine takılı. Arap memleketlerinde, hattâ İslâm ülkelerinde sosyalizmle karşılaşip da milliyetçilik ve din meseleleri ile de karşılaşmanın imkânı yoktur. Burada da böyle. Ve şimdiden anladığım şudur ki burada üçü de bir çorba halinde. Onun için size turistik yerlerden söz edeceğime Suriyede bu işlerin durumu üzerine bildiklerimle öğrendiklerimi bir araya getirerek kısa bilgi vereyim. Suriye en yakın komşularımızdan; ve bugünkü Ba'ath (Baas) yani Diriliş partisinin sosyalizmi de Türk aydınlarını ilgilendiriyor.

ARAP MİLLİYETÇİLİĞİNİN DOĞUŞU

Meşrutiyetten önceki dönemde Osmanlı İmparatorluğuna dahil Araplar arasında Arap milliyetçiliğinin doğuşunda Suriye öncü durumunda idi. Lübnan dolayısıyla yazdığım gibi, bu işte önde gelenler hristiyan olan Araplar. Katolikliğin, Fransız edebiyatının, Amerikan eğitiminin ve zengin ticaret burjuvazisinin gelişmesiyle hristiyanlar arasında Müslümanlardan önce bir uyanış başlamıştı. Daha o dönemde Suriye Arap düşününce ve edebiyatında bizim Tanzimat akımından ayrı ama ona çok benzer Arapların «Nahda» yani Rönesans dediği bir uyanış başlamıştı. Henüz daha Osmanlı İmparatorluğundan ayrılmış fikri yok. Uyanış hareketi daha ziyade dil ve edebiyat plânında. Hristiyan Araplarla dahi Osmanlılıkla olan bağ kopmuş değildi. Hattâ bazı Hristiyan Araplar bizde Yeni Osmanlıların temsil ettiği liberal akıma katılmışlar, onda önemli rol de oynamışlardı. Meselâ, bunlardan Halil Ganem Efendi Pariste Namık Kemal ve arkadaşlarına çok yardımlarda bulunmuştu. Parisi, Fransızca'yı Fransız kültürünü onlardan önce ve onlardan iyi bilirdi. Çalıştığı ve yazı yazdığı Journal des Debats'da Fransızlarla birlikte yeni Osmanlılara yol göstericiliği yapıyordu. Kanun-u Esasi'nin ilanından sonra da ilk Meclise mebus seçilmişti.

İlk Arap, daha doğrusu Suriye milliyetçiliği fikir ve plânını ortaya atan eser Meşrutiyetten az önce yani 1905 te Pariste Fransızca olarak yazılmış ve yayımlanmıştı. Bunu yazan Necip Azuri adlı Suriyeli Hristiyan Arap genci. denildiğine göre, Fransız Intelligence'nin adamı imiş. Fransızlar, kendi idareleri altında bulunan Cezayir ve Tunus gençleri arasında milliyetçilik fikirlerinin yayılmasını önleyecek çeşit trükler uyguladıkları halde, Osmanlı idaresi altındaki Suriye ve Lübnan'ın gençleri arasında milliyetçi fikirleri yaymak için bu çeşit trüklerle uygulamaktan çekinmezlerdi. Dikkate değer nokta Necip Azuri'nin Mısırlıları Araftan saymaması ve tasarladığı bağımsız Arap devletinde Mısırlılara yer vermemesi. Mısır o zaman İngiliz emperyalizminin çıkar bölgesine dahildi. Onun için Azuri, fincancı katırlarını ürkütmemek hususunda Fransız Intelligence'nden her halde talimat almıştı. Pariste Suriyeliler o zaman orada Türklüğü temsil eden ve kendi aralarında çarpışan Ahmet Rıza'cı ve Prens Sabahattin'ci hiziplerle temas ve pazarlık halinde idiler. Sabahattinciler bunlara otonomi tanıma eğiliminde olduğu gibi onun fikri zürriyeti olan daha sonraki İtilâfçılar arasında da Arap veya Suriye milliyetçiliğine taraftar olanlar çoktu. Bazı Arap milliyetçileri bu partinin içinde kendilerini saklayabiliyorlardı. Bunlardan «Ademi merkeziyetçiler» denen grup başbaşa Suriye istiklâlcileri idiler ve aslen Suriyeli olmakla beraber Mısra çekilen Şeyh Raşit Rıza kanah ile İngilizlerle Arap isyanını hazırlamakta dolaylı olarak rol oynadılar. İttihatçılar, bu Suriye milliyetçileri ile uzlaşmaya çok çalıştılar, uzun pazarlıklara girdiler, fakat bir

Şam'ın meşhur kapalıçarşısı.

Paşabahçe'de oynanan oyun

Adil Aşcıoğlu

Paşabahçe Şişe ve Cam İşçilerinin sürmekte olan grevi, işçi hareketinde ötedenberi varolan gelişmeleri gün ışığına çıkarmıştır. Bir tek iş yerinde, sayısız işçi sınıfının tümüne oranla çok düşük olan bir grup işçinin yürüttüğü grevden çıkarılacak sonuçların genelleştirilmesi şüphesiz insanı yanıltabilir. Fakat Paşabahçe Şişe ve Cam işçilerinin durumu ile Kula Yün Mensucat Fabrikası işçilerinin durumu arasında benzerlik vardır. Bunun gibi, Şimdiye kadar basına aksetmemiş ya da aksetmiş daha birçok işçi hareketi vardır ki, bunlar arasında benzerlikler olduğunu inkâr etmek te mümkün değildir. Yukarıda belirtilen bütün grevlerin benzerlikleri hepsinin de yönetici kadro ile işçi kütlesi arasındaki çelişmeyi ortaya çıkarması ekonomik mücadelenin yürütülmesinde işçilerin azimli olmalarıdır.

İşverenler Konfederasyonunun kuvvetli bir işçi konfederasyonu görmek istedikleri hakkındaki demeclerinden, işçi sendikaları yönetici kadrolarının işçilerin ekonomik mücadelesini frenlemeğe çalışmalarına kadar birçok olaylar, işçi sendikaları yönetici kadrolarının işçi sınıfının ekonomik ve sosyal mücadelesini tam olarak değerlendiremediklerini açık olarak göstermekte ve bu durum işçilerle yönetici kadrolar arasında bir çelişme yaratmaktadır. Gerek İzmir'deki tekstil işçileri grevinde, gerekse Paşabahçe'deki cam işçileri grevinde sendika yöneticileri kadroları işçilerin azimli mücadelelerine rağmen, onların grevlerini durdurmayı ve işverenin şartlarına boyun eğmeyi tercih etmişlerdir.

Her iki halde de işçiler sendika yöneticileri tarafından grevin sona erdirilmesi için varılan

anlaşmadaki şartları kendi çıkarlarına aykırı buldukları için greve devam karar vermişlerdir. İzmirdeki tekstil işçilerinin sona eren grevi, aslında onları greve gitmeğe sürükleyen şartlardan daha iyi şartlara kavuşturmadan sona ermiştir. Paşabahçe Şişe - Cam Fabrikaları işçilerinin grevini sona erdirmek amacı ile Türk - İş yöneticilerinin işverenle vardıkları anlaşma ise, işçilere yeni haklar sağlamak şöyle dursun, onların mevcut haklarını bile tehlikeye sokacak niteliktedir. Bu durumlar, işçilerle sendika yönetici kadrolarını karşı karşıya getirmiş bulunmaktadır.

Çelişikler o hâle gelmiştir ki, şimdiye kadar Türk - İş tarafından işveren sendikaları, ya da sarı sendikaların örgütü olarak tanımlanan Hür - İş Konfederasyonu işçe ve cam işçileri grevini desteklemekle hareketin başına geçmeğe cesaret edebilmiştir.

Daha önemlisi Türk - İş içinde en güvenilir ve kuvvetli olduğu kabul edilen bir sendika (Petro - İş), Türk - İş'in tutumuna tamamen zıt olarak işçiler greve devam çağırmakta, onları her bakımdan desteklemekte ve daha ileri giderek Türk - İş'i suçlamaktadır. Ve böylece örgütlenmiş işçilerin çoğunluğunun meşru temsilcisi olan Türk - İş, işçi hareketinin âdeti dışına itilmektedir.

Türk - İş'in işçe ve cam işçileri grevini desteklemekten vazgeçmesinin başlıca sebebi işverente daha önce aralarında imzalanmış olan bir protokoldür. İşverenin grev karşısındaki tutumunun asıl dayanak kaynağı da aslında bu protokoldür. Hattırlanacağı üzere işçe ve cam işçileri bundan önce de aynı iş yerinde greve gittikleri zaman iş-

veren, işyerinde yürürlükte olan bir toplu sözleşme varken yeni bir toplu sözleşme yapmayı reddetmiş, ancak yeni toplu sözleşme yapmak isteyen ve greve giden sendika, Türk - İş'in desteklediği bir örgüt olduğundan ve aradaki uyumsuzluğun çözülmesine o tarihte de Türk - İş yöneticileri katıldığından, Türk - İş'i kırmamak için yeni bir toplu sözleşme yapmadan işçilere bir protokolle bazı haklar tanımayı kabul etmiştir.

Sonradan olaylar bu protokolün işçilere sağladığı haklar bakımından yeterli görülmediği gibi, tanınan hakların uygulanmasında da bütün takdir hakkını işverene bıraktığından sendika yeni bir toplu sözleşme yapma isteğini yeniden ortaya atmıştır. Aslında bir işyerinde yürürlükte olan bir toplu iş sözleşmesi varken bu sözleşmenin sonuna kadar yeni bir toplu sözleşme yapılamaması hem kanunun, hem de toplu sözleşmenin temelindeki fikrin gereğidir. Ne var ki, Şişe ve Cam Fabrikaları işçilerini kapsayan ve hâlen yürürlükte olan toplu iş sözleşmesi, işkolu esasına göre yapılmış bir toplu iş sözleşmesidir. Kanun toplu iş sözleşmelerinin hem işkolu, hem de işyeri esasına göre yapılmasına elverişli olduğu gibi, işkolu esasına dayanan bir toplu sözleşmenin varlığı da bu sözleşmenin kapsadığı işyerinde işyeri esasına göre bir toplu sözleşme yapılmasına kanunen bir engel yoktur.

275 sayılı kanunun tanıdığı bu imkândan faydalanarak işçileri 3 yıl gibi uzun bir süre için çok kötü şartlarla çalışmaya zorlayan ilk sözleşmeyi beşenmeyen işçiler ve onları bu görüşlerinde destekleyen Türk - İş, işvereni işçiler yararına yeni bir toplu sözleşme yapmağa zorlayabilmek için Paşabahçe Şişe ve Cam Fabrikasında işyeri esasına dayanan bir sendikanın kurulmasına önyak olmuşlar ve böylece olaylar bugünkü greve kadar gelmiştir.

Türk - İş'in yürürlükte olan grevi desteklemekten vazgeçmesinin sebeplerinin yerinde olup olmadığı ayrıca tartışılacak bir konudur. Bununla beraber, işçe ve cam işçilerinin grevlerinde yalnız bırakılmak ve bu grev hareketini yetkisiz ellere kaptırmakla aslında bir «prensip» meselesinde işverenler konfederasyonunun görüşüne boyun eğmiş olmaktadır. Grevin bugünkü durumu itibarıyla daha uzun süre ayakta durabileceğini ve başarıya ulaşabileceğini ummak fazla iyimserlik olur. Hiçbir yerdensiz bir yardım görmeyen ve

SENDİKACILARIMIZA SUNULUR...

Sendikalarımız, hâlâ Amerikan Hükümetinden ve sendikal kuruluşlarından para almaktadırlar. Sendika yöneticilerinin en çekici yönlerinden biri, hâlâ, üç ay süreli Amerika gezileridir. Amerikan Hükümetinin sendikacı ateşçileri ve sık sık Türkiye'ye gelen sendika temsilcileri de, işçi liderlerimizle çok yakından ilgilenmektedirler. Bunun içindir ki, hemen bütün sendika yöneticilerimiz, Amerikan işçi teşekkülü A. F. L. - C. I. O.'nun Milletlerarası Münasibetler Bölümü Direktörü Jay Loveston'u tanırlar. Ama bu kişinin gerçek yüzünü bilmezler. Bilmeleri için, bir süre önce, Amerika'nın nüfuzu ve ünlü gazetelerinden Washington Post'ta Dan Kurzman tarafından yazılan bir seri makaleyi bulup dikkatle okumalıdır. Kurzman, Amerikan sendikalarının milletlerarası faaliyetlerini yürüten Loveston'un bir CIA ajanı olduğunu ispatlamaktadır. Bu kişi, A. F. L. - C. I. O.'da «Dış İşleri Bakanlığı» görevini yapmaktadır. «Emri altında geniş bir casusluk sistemi vardır, gayri resmî olmasına rağmen, bu sistem, CIA faaliyetlerine sık sıkıya entegre edilmiştir.» Amerikan Hükümetinin işçi ateşçileri, genellikle Loveston'un tasvibiyle atanmaktadır. Yanlı Washington'un memur sendikacıları da, Loveston'un emrindedir. Böylece, Loveston, dünya çapında bir casusluk faaliyetini yönetmektedir.

Ayrıca «Özgür Emeği Geliştirmek İçin Amerikan Enstitüsü», Loveston'a adam yetiştirme hususunda yardımcı olmaktadır. Enstitü, Amerikan Hükümetinin parası ve büyük şirketlerin yardımları ile işlemektedir. Enstitünün Güney Amerika için sendika lideri yetiştiren bir merkez vardır. Merkez, çoktan beri CIA'nın ve Loveston'un emrindedir.

Kurzman'ın yazdığına göre Loveston ve yardımcıları, Brezilya'da Goulart gibi istenmeyen Hükümetlerin devrilmesinde, buradaki talebelerinin oynadıkları rolle övünmektedir. Gerçekten, Loveston, Washington'un gerici askerî diktatörlükleri destekleme politikasının sadık bir uygulayıcısıdır. Nitekim Loveston'un Güney Amerikadaki yakın adamı Andrew Mc Clellan, Amerikan usûfu faşist Wessin y Wessin'in Başkan Bosch'un devrilmesinde aktif olarak desteklemiştir. YON okuyucularının bir yazısı ile tanıdıkları İngiliz Güyanı siyasi liderlerinden Cheddi Jagan'ın devrilmesinde, Loveston'un adamları, tertiplerinin başında gelmektedir. Kurzman'a göre, Jagan'ın devirmek için A. F. L. - C. I. O. «müşavir ekipleri» ve «tonlarca para» göndermiştir.

Johnson tarafından Dış İşleri Bakan yardımcılığına getirilen faşist askerî rejimler teorisi şampiyonu Tekaslı Thomas Mann, Loveston ve Andrew Mc Clellan'ın yakın arkadaşlarıdır. Tekaslı Mann, görevine başlar başlamaz, Bu iki dostunu çağırır ve onları Dış İşleri Bakanlığında yakın arkadaşları önünde konuşmalarını sağlamıştır.

A. F. L. - C. I. O.'nun böylece CIA'nın ve Soğuk Harp'in ajanı hâline gelmesi, onun Avrupa ve Üçüncü Dünya sendikalarıyla arasının açılmasına yol açmıştır. Avrupa ve Üçüncü Dünya teşekkülleri, faşist bir diplomasiyi uyul araçları olmağa niyetli değildirler. Bu anlaşmazlık, Milletlerarası Özgür Sendikalar Konfederasyonuna (ICFTU) da yansımıştır. Nitekim A. F. L. - C. I. O. Başkanı Meany, bu teşekkülü, bir basın toplantısında, «korkunç derecede beceriksiz, bürokratik bir örgüt» olarak nitelmiştir. Zira ICFTU, Soğuk Harp ajanlığı reddetmektedir. Afrika sendikacılığını, Amerikanın subesji hâline getirmekte gevşek davranmaktadır. Johnson Doktrininin faşist eğilimleri, bu anlaşmazlığı gittikçe genişletmektedir.

Türk sendikacılığı, Hükümet ve millî emniyet ajanı olarak çalışan işte böyle korkunç bir sendikacılığın dümen suyunda tutulmak istenmektedir. Sendikalarımız, AİD Başkanı Grant'tan Washington Post'un bu sayılarını istemeli ve Kurzman'ın yazılarını tercime ettirip dikkatle okumalıdır.

İLAN

«Sadece Yün okuyucularından 28 yaşını aşmamış ideal, ülkücü veya köycü bir kız arkadaş ile İsviçreden haberleşmek istiyorum. Köy öğretmenleri tercihindedir.

Adres: M. M. Girhalden str. 49 (8048 Zürich/SUISSE)

YON . 102

tan Araba karşı aşk ile muamele edecektir ve bundan da, hoppata, şöyle bir sonuç çıkarıyor: milliyetçilik her şeyden önce aşktır!

İşte Ba'ath sosyalizminin temel fikirleri bunlar. Gerisi ayrıntı ve Arap belâgatı. Böyle bir ideolojiye göre memleketin idaresini ele alacak adamların haline acırım. Ne bir ekonomik teorisi, ne bir kalkınma planı, ne bir reform tasarısı. Bu yokluk karşısında bu gibi uydurma sosyalizmlerin başvurduğu bahane burada da imdadına yetişiyor: biz doktrinci değiliz; doktrinimizi deneylerle geliştireceğiz. Aslında makûl olan bu düşüncenin en büyük mahzuru bu «deney» sözcüğünün «oportünizm» sözcüğü anlamına gelmekteki kolaylıktır. Bu yüzden Mişel Aflak'ın yumurtladıkları dışındaki işlerde Ba'ath ideolojisi boyunca değişir. Şimdiki halde yapılmak istenen şeyler zengin ile fakir arasındaki uçurumu toplumsal eşitlik adına devlet eliyle yok etmek için banka ve gir-

ketlerin, dış ticaret ve ağır endüstrinin (ki Suriyede böyle bir şey yok) devletleştirilmesi, toprak reformunun uygulanması. Fakat bunları gerçekleştirmek için Mişel Aflak'ın olmak şart mı?

Belli ki bu reformlar da çok ağır aksak gidiyor. Memleketinde bir devrim havası olduğunu görmek için insanın çok kuvvetli merceklere olmalı. Anlaşıldığına göre parti ve hükümet içindeki çatışmaların bir cephesi de ihmal devrimcilerle sert devrimciler arasında. Denildiğine göre toprak ve para ağaları reformlarının ağır aksak gidişi sayesinde servetlerini kolay kolay Lübnana aktarmakta. Bu belirsizlikler, karışıklıklar ve çatışmalar belki de memleketi yakında ciddi bir ekonomik buhranla niden birbirini kovalamağa başlayacak, sonunda belki de bu Ba'ath param parça olacaktır. Biricik kuvvet ve teşkilâtli varlık ordudur. Bu orduyu elinde tutan subaylar da belerine kadar politika ve ideoloji denizi içinde yüzüyor. Gittikçe artan ölçüde siviller bunlara

tâbi durumda. (Not: Bu satırlar son darbeden önce yazılmıştı).

Beni çok hayrete düşüren bir şey de öğrendim: Daha geçen yıl öğrencim olan eski bir ortaokul öğretmeni olan Suriyeli hanımcağız Meclise seçilmiş. Bir yazıma daha girdim. Vaktinde haberim olsaydı, ziyaretlerinde bulunarak bu yüksek başarılarından ötürü tebriklerimi arzederdim. (İnşallah bu yazıların yayımlandığı zaman, son darbeden sağlan çıkıp hâlâ mevkilâi muhafaza etmektedir). Okuttuğum kişiler arasında da yalnız kendi meclislerimize değil, komşu ülke meclislerine de girmiş olanları görüp duydukça, mensup olduğum öğretmenlik mesleğine ne denli bir numara vermek gerektiğini bazan ciddi ciddi düşünürüm. Ama onları biz seçmiyoruz; biz sınıfta döndürüyoruz; politikacılar da inadına onları seçiyor.

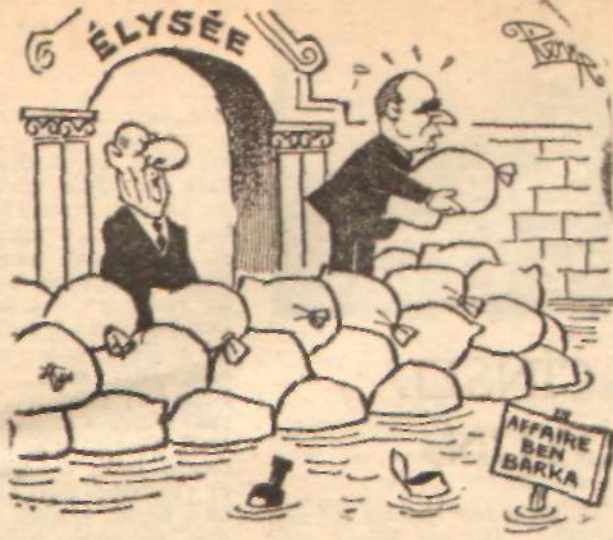
Gelecek yazı
MISİR VE
CAMİÜLEZHER

meleri, şüphesiz, işverenin bir zafere olacaktır. Bu zafer yukarıda da belirttiğimiz gibi sadece desteksiz kalmış grevcilere karşı değil, fakat aynı zamanda Türk - İş'e karşı kazanılmış bir zafer olacaktır.

Gerçekten böyle bir sonuç ortaya çıkarsa, işveren, grevcilere yeni haklar tanınamakla kalmayacak, fakat bir işyerinde işkolu esasına göre yapılmış bir toplu sözleşme varken, işyeri esasına göre ikinci bir toplu sözleşme yapılamadığını ve belki de yapılamayacağını ispat edecek. İşçilerinin 3 yıl aynı ücret ve çalışma şartları ile işlerine devamlarını sağlayacaktır.

Toplu iş sözleşmesinin işçiler aleyhine olsa da sonuna kadar uyulması zorunlu bir «anlaşma» olup olmadığı ve hele işkolu esasına göre yapılmış bir toplu iş sözleşmesi varken ayrıca bir de işyeri esasına göre yeni bir toplu sözleşme yapıp yapılamayacağı şu anda hukukun çözülmüş bir mesele değildir. Bu konuda Yargıtay'ın vereceği karar durumu avdınlatacaktır.

Fakat pratikte işverenleri bu yönde grevle de olsa zorlamanın güçlüğüne dair en önemli örnek, işçe ve cam işçileri grevinin başarısızlığı ve Türk - İş'in bu yöndeki mücadeleden çekilmiş olması teşkil edecektir.

BİN BARKA CİNAYETİ VE C. I. A.

New York'ta yayınlanan Nation dergisinde, Alexander Werth imzalı, Bin Barka meselesinin içyüzünü açıklayan bir yazı yayımlandı. Son yılların bu en pis ve esrarlı politik cinayetini aydınlatan bu yazıyı aynen yayınıyoruz.

Bin Barka ölmüştür. Bunu bir yanılma korkusu olmadan söyleyebilirim. Cesedi, kaçırılmasından birkaç gün sonra Corbeil yakınındaki Essone nehrinden çıkarılmıştır. Ceset, cinayetin baş organizatörü ajan Lopez'in villasının yakınında bulunmuştur. Daha sonra birçok gazete, Faslı liderin gangster Bouchesche'in villasında öldürüldüğünü ve cesedin Lopez'in villası civarına taşındığını yazmışlardır. Daha ötesini kimsenin bilmiyordu. Cesedin gizlice yakıldığı tahmin ediliyordu. Tuhaf olanı, polisler bu konuda bir araştırma yapmayı işi. Zaman zaman Fransız başınında, Bin Barka'nın Fas'ta görüldüğü, düşmanı General Ufki (Fas İçişleri Bakanı) tarafından Güneyde hapsedildiği gibi «söylentiler» çıkmaktaydı. Cinayet hikâyesinin bir türlü sonuçlanmayışının nedenleri şimdi anlaşılmalıdır.

Bin Barka'nın cesedi bulunmuş, fakat mesele Fransız makamları tarafından gizlenmiştir. Neden? Zira Fas Hükümeti, daha doğrusu Kral Hasan'ın çok yakın çevresi, cesedin bulunduğu kendilerine bildirilince, Fransız Hükümetinden meseleyi gizli tutmasını rica etmiştir. Kralın yakın çevresi, Fas sol kanadında çok büyük bir taraftarı olan Bin Barka'nın öldürüldüğü açıklanmasa, ülkede çok şiddetli karışıklıkların çıkabileceğini ileri sürmekteydi. Kuvvetli adam General Ufki'nin ise olayın açıklanmasına bir itiraz yoktu. Hatta işittiklerime göre, Bin Barka taraftarlarıyla gerçek bir hesaplaşmaya fırsat vereceği için, bundan memnun olacaktı. Fakat Kral, Ufki'den ve böyle bir hesaplaşmanın sonuçlarından ürkererek, esrarlı durumun sürdürülmesini tercih etti. Başarısız bir şekilde Kral General Ufki'ye çevirmeyi deneyen Fransız Hükümeti, Kralın isteğini yerine getirmiştir.

Bu tutum, General de Gaulle'in son basın toplantısında Bin Barka'nın kaderi hakkında herhangi bir şey söylemekten neden kaçındığını da aydınlatmaktadır. Halbuki bir çok gazete, gerçeği tamamen bildiği muhakkak olan Generalin, bunu açıklayacağından emindiler. De Gaulle ise, bütün meseleyi bir Fas tertibi (Ufki'ni kast ederek) biçiminde gösterdi. Bu tertibe bazı Fransız polisleri ve gangsterleri, «bayağı ve ikinci dercede» bir rol oynamışlardı. Bu dolaylı yoldan, kendi bakanlarının ve yüksek memurlarının olaydan sorumlu tutulmayacaklarını belirtmek demek-

ti. Generalin bu tutumu, basında sert tenkitlere ve hattâ de Gaulle'cüler arasında dahi bir buhrana yol açmıştır. Filozof Maurice Clavel, Le Monde'da bir makaleyle, de Gaulle'in bazı bakanlarına, özellikle İçişleri Bakanına şiddetle hücum etmiştir. Hatta de Gaulle'cülerin dergisi Notre République bile, sol kanat de Gaulle'cülerden Jean de Beer'in bir yazısını yayınlamıştır. Jean de Beer,aleyindeki bir sürü gizleme ve yok etme suçlamalarına karşı bir vatansever olarak kendini savunmak için istifasını verme yoluna gitmeyen İçişleri Bakanını tenkit etmiştir. Bunun üzerine dergi, çok ciddi baskılara uğramış olmak ki, acayip ifadelerle Beer'in makalesini yalanlamıştır. Yazıyı yayınlama yayım müdürü de kovulmuştur. (Hiç değilse, derginin son sayısında yayım müdürünün adı yoktur).

Bin Barka meselesinin bir başka yönü daha vardır. Fransız Hükümet çevreleri, General Ufki'nin Fas'ta CIA'nın adamı olduğuna ve Bin Barka'nın tasfiyesinin CIA'nın çok işine geldiğine kesinlikle inanmaktadır. Bununla beraber, resmi çevreler terfennata girmekten kaçınmışlardır. Şimdi Marsilyada yayınlanan «L'Humanité Nouvelle» adlı ufak bir gazete, Bin Barka'nın 9 Ağustos'ta Nagasaki'de yaptığı bir konuşmayı yayınlamaktadır. Atom bombasının yirminci yılı dolayısıyla düzenlenen bir toplantıda, Bin Barka, «her yerde faslı olduğunu söylediği Amerikan emperyalizmine şiddetle çatmıştı. Bin Barka, «Halkın politik bağımsızlığını kazandı. Fas'ta, Halk Kuvvetleri Milli Birliği, gerçek Fransız, gerek Amerikan askerî üslerinin kaldırılması için mücadele etmektedir. Fakat, yabancı nüfuzun tasfiye etmemiz gereken daha az görünür biçimleri vardır» diyordu.

«Bu «az görünür nüfuz etme biçimi» açıkça CIA'ya atftı. Bin Barka, daha sonra Amerika'nın Vietnam harbini şiddetle suçuyor ve Vietnam halkına getirilebilecek en iyi yardımı Amerikan emperyalizmine karşı aralıksız bir savaş açılması olduğunu söylüyor ve bunun özellikle Afrika için doğru bulunduğuna belirtiyordu.

Fransız Komünist Partisinden bağımsız olan ve Çincü ufak bir grup tarafından yayınladığı intibam veren L'Humanité Nouvelle, Bin Barka'nın Nagasaki konuşması hakkında şu yorumu yapmaktadır: «Bin Barka cinayetinin gerçek suçlarından halkın dikkatini uzaklaştırmak

için, Fransız basınında her şey yapılmaktadır. Gazeteler, Figon, Lopez ve Bernier gibi ufaklıklarla ve öteki gangsterler ve polisler üzerinde durmaktadır. Ama Ufki, Hasan ve Amerikan emperyalizminin öteki yaratıkları hakkında pek az şey söylenmektedir. Hele CIA'dan ve onun Fransız polisi ve Fransız Hükümet örgütü içindeki kollarından hemen hiç söz edilmemektedir.»

Gazeteye göre, Bin Barka, Amerikan emperyalizminin 1 numaralı düşmanıydı. Hayatının son söyleyi olan Nagasaki konuşması, bir cins politik vasiyetti ve hazırlayıcılarından biri olduğu Havana Konferansına doğru antiemperyalist yönü vermekteydi. Konuşma aynı zamanda emperyalistlerle barış içinde bir arada yaşanabileceğine inananları uyarma niteliği taşıyordu.

Bin Barka'nın Sovyet değil de Çin taraftarı olduğu iddiası gerçeğe aykırıdır. Bu iddia ile, âşikâr ki, de Gaulle'den sonra hükümette yer almayı plânlayan ve «barış içinde bir arada yaşama» politikası adına CIA'ya hücumdan kaçınan Fransız Komünist Partisi eleştirilmek istenmektedir. Gerçekte Üçüncü Dünyanın İleriç ve tarafsız bir sözcüsü olan ve hattâ Fas söz konusu edilince de Gaulle'cü sayılabileceğimiz Bin Barka, ne Rus, ne de Çin komünistiydi. Bununla beraber, Nagasaki konuşması, onun Amerikan emperyalizmine ve CIA'ya karşı duyduğu nefreti göstermektedir. L'Humanité Nouvelle, «O, öldürülmesi gereken adam» demektedir.

Gazete, Fransız Hükümetini, «sırtından başlayarak, Bin Barka olayını yeniden incelemeye çağırarak ve Hükümetin ufaklıkları bırakarak, Bin Barka'nın katilinden en çok yararlanabilecekler üzerinde, yani CIA üzerinde durmasını» istemektedir.

CIA'ya yöneltilen suçlamalar yeni değildir. Bu dergide bir süre önce yazdığım üzere, Kuzey Afrikada ve özellikle Fas'ta (fakat Cezayir ve Tunus'ta da) Birleşik Amerika ve Fransa arasında bir nüfuz mücadelesi sürüp girmektedir. Hatta ünlü yazar François Mauriac dahi, Ufki ve CIA'yı açıkça suçlamıştır. Mauriac'a göre, Ufki ve CIA, Üçüncü Dünyayı Bin Barka'dan boşaltarak ve de Gaulle'i lekelemek için çifte amaçlı bir darbe tertiplenmişlerdir. Mauriac, resmi bir kişi değildir, fakat İçişleri Bakanı Frey de, resmen söylese bile, özel bir konuşmada, Bin Barka'nın kaçırılmasını CIA'nın tertiplendiğini söylemiştir.

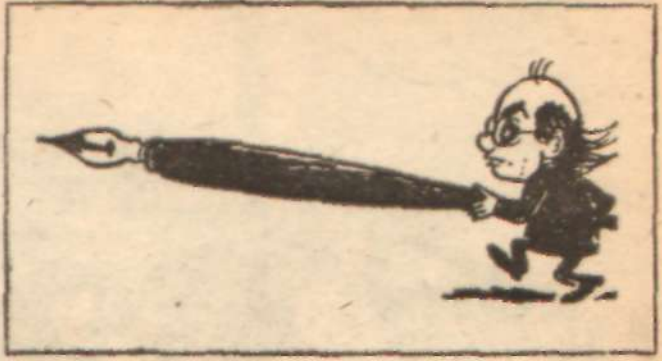
General de Gaulle'in bir gün tekrar kazanabileceği ümidiyle Fas Kralını incime ve Ufki'ni daha da güçlendirme korkusuyla, CIA meselesinde bir hesaplaşmadan kaçındığı anlaşılmalıdır. Fakat yüzeydeki bu görünüşün altında ve hattâ yüzeye çok yakın olarak, Fransız - Amerikan mücadelesi, Fas, NATO ve Vietnam konularında yürütmektedir. De Gaulle, Vietnam harbi sürüp gittikçe, bütün Avrupada (belki Almanya hariç, ama o bile kesin değil), resmi Amerika'nın sandığından çok daha büyük ölçüde, açık halk desteğini kazanacaktır.

İşçi Partisinin Zaferi!

İnançlı değilse de, kuru bir politikacı olan Wilson, seçime git-

Başbakan Wilson.
Dümen suyunda.

VICKY'NİN İNTİHARI

Solcu, sağcı, merkezci bütün İngiliz gazetelerinin, dünyanın en büyük karikatüristi olduğu hususunda birleşikleri Vicky, hayatına son verdi. Vicky, nazi zulmünden kaçarak 1939'da İngiltere'ye yerleşmişti. Bu Ortç Avrupalıya İngilizler «Ah, ne kadar da İngiliz» diye hayranlıklarını belirtmekteydiler.

Vicky, şöhretinin zirvesindeydi ve karikatürlerinden büyük bir servet yapmıştı. Fakat buna rağmen intihar etti. Vicky, açlıktan ölen Hintlileri, «napalm'lanans» Vietnam köylülerini kendine dert edinen ve onlara yardım için çırpınan büyük bir insanlık aşığı idi. 1964'te McMillan'ın ve özellikle Sir Alec Douglas - Home'un öldürücü karikatürleriyle Wilson'un İşçi Partisinin başarısına en fazla hizmet eden insan, herhalde Vicky oldu. Fakat Vietnam sorunu ve Vietnam'da İngiliz İşçi Partisinin Amerikanın dümen suyundan gitmesi, bu ufak yapı, fakat büyük yürekli karikatüristi fena halde sarımsıydı. Daha fazla devam etmek istemiyordu. Ölümünden hemen önce, gazeteci K.S. Karol'a yazdığı mektupta, «Olanlar bitenler müthiş. Ben haklıydım, sen yanılıyordun. Bu hükümet, muhafazakârlardan daha berbat, daha riyakâr ve bunlarla mücadele daha güç diyor.

Karol, arkadaşı hakkındaki yazısını şu sözlerle bitirmişti: «Vicky'yi öldüren hastalığın adı, ümitsizliktir. Politik mücadeleye kendini vermiş açık görüşlü bir adamın ümitsizliği. Onunla, Hindistan'ın acı kütelleri, Vietnam'ın bombalanan köylüleri en büyük dostlarını kaybettiler.»

me anımı iyi seçerek, Gallup tahminlerine uygun biçimde ezici bir zafer sağladı. Böylece artık, «Marks» okumadım diyen Sosyalist Wilson'un elinden «Ne yapabilirim ki, çoğunluğum yok» mazereti kalkmış olmaktadır. Şimdiye kadar Wilson, özellikle çns politikadaki haysiyet kırıcı dümen suyu politikası yüzünden kendi safılarında dahaj büyük bir hayal kırıklığı yaratmıştır. Gerçek gerek Muhafazakâr Partinin, gerek İşçi Partisinin dış politikada 1 numaralı hedefi, Amerika ile iyi geçmektedir. Sterling krizi de Wilson'u Amerika'ya «Evet efendim» cılığie itmıştır. Ama Wilson dümen suyu politikasını o kadar ileri götürmüştür ki, İşçi Partisinden çok daha fazla Amerikanca olması gereken Muhafazakâr Parti, seçim kampanyasında Wilson yönetiminin tam bir Amerikan aydusu olduğunu belli başlı temaslardan biri olarak işlemek lüzumunu duymuştur! Gerçekten Wilson'un Amerika'na Vietnam politikasını kayıtsız şartsız tasvibi, yüz kızartıcı bir davranıştır. Rodezya'da ırk ayırımına dayanan Smith Hükümetine karşı Wilson'un takındığı «gevşek tu-

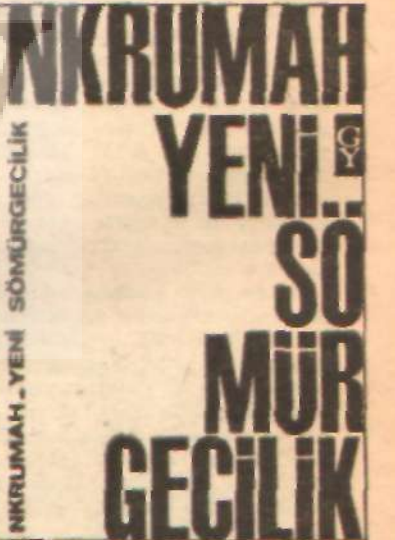
tum» atfedilmez bir riyakârlıktır. Nkrumah'ın devrim için, Amerika ile birlikte darbe tertibi, bir yüz karasıdır. Wilson'un Sosyalist Partisi, işte bu ölçüde ters bir tutum içinde bulunmaktadır. Ezici seçim zaferinden sonra, Sterling buhranı da atlatılacağına göre, Wilson daha kişilik sahibi bir politika uygulamaya yönelecek midir? Bu konuda çok fazla hayale kapılmaya yer yoktur. Amerikan işbirliğine öncelik tanımak ve sömürgeci İngiltere'ne basis çıkarlarını sosyalizm öteklerinin üstünde tutmak, İşçi Partisinin geleneksel politikasıdır. Ama bu çerçevede değil, İşçi Partisinde sosyalistliğin kırılması kalmışsa, Vietnam harbine ve Üçüncü Dünyaya zorbalıkla dışarıdan empoze edilen faşizm karşı durması ve Soguk Harbin sona erdirilmesinde önemli rol oynaması gerekir. İşçi Partisi bunu yapmayı deneyecek midir? Bilemiyoruz. Bilinen, Üçüncü Dünyanın, sosyalizmi alçakça bir riyakârlık hâline getiren bir kısım Avrupa sosyalistlerinden çok, General de Gaulle gibi muhafazakârlara sevgi ve saygı duyduğudur.

DOST DERCİSİ

İKİ YENİ SAYISI
SUNAR

- Sansürü hortlatmak isteyen KÜLTÜR MÜSTESAR'ını gayretkesizliği ve Tiyatromuzun geriyeye iten hareketlerine dair değerli yazılarını... Sür, hikâye ve KÜRDÜN MEYHANESİ...
- NÂZİM HİKMET'in şimdiye kadar yayımlanmamış 2. DÜNYA SAVAŞI DESTAN'ından 24 sayfa. Hikâyeler, Şiirler... Derginin her sayısı 32 sayfa, bir liradır.

MENEKŞE Sok. 16/13,
Yenişehir — ANKARA
(YÖN — 103)

Yeni çıktı

5 LİRA
GERÇEK YAYINEVİ
Cağaloğlu Yokuşu, Saadet İşhanı
İSTANBUL
(YÖN — 104)

Genco Erkal, «Bir Delinin Hâtra Defterinde».

GENCO İLE KONUŞMA

Genco Erkal'ın sahneye koyduğu ve oynadığı «Bir Delinin Hâtra Defteri» yılın en ilgi çekici oyunlarından biri oldu. Genco, Gogol'un hikâyesinden sahneye aktarılan oyun için şöyle diyor:

«Gogol'un bu hikâyesini çok sevdim. Duygularım herkese iletmek, paylaşmak istedim. Oyunu tiyatroya uygulayan Jean Vilar'ın öğrencisi Roger Coggio, bu iş için iki yıl harcamış, Ben de bir yıl oyun üzerinde düşündüm, iki ayda da hazırlandım. Asistanım not alarak yardım etti. Oyunu sahneye koymak ve oynamak, konuk sanatçı olarak AST'te mümkün oldu. Otesi bildiğiniz gibi, oyun tuttu. Çok severek canlandırıyorum Aksentiy Ivanoviç Poprişçin'in acıklı öyküsünü. Bence Gogol'un eserinin en ilginç yönü, onun kendi yaşattığı Aksentiy Ivanoviç'in öyküsü arasındaki benzerlik. Oyun tiyatroya uygulanırken, hiç bir değişiklik yapmamış, tek satır eklenmemiş. Tamamen Gogol'a sadık kalmış. Eserin monolog olarak yazılması ve dramatik çekiciliği de oyun yapılmasında kolaylık sağlamış.

Psikologları şaşırtan, Freud'den önce, böylesine incelikli bir deki psikiatri bilen ve anlatabilen yazarın, bu yeteneği nasıl elde edebildiği... Bir türlü anlayamıyorum. Gogol deliliği nasıl bu kadar ustaca çizebilmiş. Buna vereceğim cevap, Gogol'un kendi yaşattığı bulunduğu bulunuyor. O da ruh hastası. Tıpkı Aksentiy Ivanoviç gibi Paranoid şizofreniye tutulmuştur.

Aksentiy Ivanoviç, ufak çapta bir memurdur. Fürtü özelemler, kompleksler içinde kıvrılır. Yalnızdır, yalnızlığı içler acısıdır. Çevresi ile bağ kuramaz, kendini kabul ettiremez ve gerçek duru-

munu da kabul etmek istemez. Var gücü ile hayal dünyasına sığınır. Kendi yarattığı bir dünya da mutludur, olayları gönülmence değerlendirir. Cinsel tatminsizlik içindedir. Ne bir tek arkadaşı, ne de sevgilisi vardır. Patronun kızına tutkundur. Herkesin kendisiyle uğraştığını tahmin eder kafasına. Büroda onu antlaşmalar, küçümserler. Daha sonra İspanya kralı olduğuna inanarak büroya gittiğinde, «Bilseler kim olduğumu, bana nasıl saygı gösterirdiler» derken, çevreden görmek istediği saygı ve önem verilme duygularını açığa vurur.

Aksentiy Ivanoviç, Çarlık Rusyasının son günlerinde yaşamış, üstün sınıf aristokrasisi, Süslü giysilere, sırmalara, kordonlara ve güzel kadınlara hep onlar sahip. Aksentiy Ivanoviç, aristokrasiyeye hayrandır, onlara gıpta ile bakmaktadır. Bu bunalmalar içinde deliliğe kayış, sıcak, dokunaklı ve inandırıcıdır.

Gogol'un eserinde en çarpıcı özellik şırsel yönü. Dramatik açıdan da, Gogol'un günümüzün soyut, sürrealist tiyatro öncüleri İonesco, Beckett v.s.'den çok, çok

önce bu türün müjdecisi olarak karşımıza çıkması önemlidir.

Gogol, hikâyeye, öyle bir içtenlikle kendini koymuş ki, bu, oyuna şırsel bir hava veriyor...»

«YILANLARIN ÖCÜ» ARENA'DA

Halk Oyuncuları Birliği sanatçıları, Şarkıcı Kız oyunundan sonra verdikleri kısa bir araya, 7 Nisan 1966 tarihinden itibaren yine Arena Tiyatrosunda faaliyetlerine devam edeceklerdir. Bu kısa arada, İstanbul civarındaki kısa turnelerde oynanan Şarkıcı Kız müzikal oyununun yanı sıra bu kez Fakir Baykurt'un «YILANLARIN ÖCÜ» adlı eseri oynanmaya başlanacaktır. Ergin Orbey'in oyunlaştırdığı eser, Gündüz Kalç sahneye koymakta ve müziklerini Tacetin Orturay yapmaktadır. Geçen yıllarda roman ve filmi çeşitli olaylara yol açan bu eser, 15 Mayıs'tan sonra da Şarkıcı Kız müzikal oyunu ile birlikte, Ankara ve İzmir dahil olmak üzere turne ve çıkarılacaktır.

Halk Oyuncuları Birliği Gündüz Kalç, Cella Toyon, Deniz Türkali, Hikmet Karagöz, Binnaz Gürses, İbrahim Bergman, Suzan Yeşenoğlu, Havri Eroğlu, Erdem Avkanat, Nihat Falay, Ali Özen-türk Murat Sanlı, Nihat Onat, Resat Altınlar olmak üzere kadrosunu genişletip çalışmalarını daha yoğun hale getirmişlerdir. YILANLARIN ÖCÜ'nde bütün sanatçılar rol almaktadırlar.

YEVGENİ YEVTUŞENKO

BABI YAR

Türkçesi:

ÖLKO İAMER ÇIKTI

2 Lira

UGRAK Kitabevi
Beyazsaray — Beyazıt

KITAPLAR

samih emre

«CİNSEL OYUN»

Bu hafta hep Mehmet Seyda'yı okudum. Doğrusu böyle kesin bir niyetim yoktu önce. «Cinsel Oyun» n, geçen ay yayımlanan son romanını merak ediyor, şöyle gönülmence kesintisiz bir okuma fırsatını kolluyordum. Sayfa kenarlarını kıvrıp bırakarak, otobüs, dolmuş yarımlıklarından yararlanarak, ya da hep masanın üstünde tutup zorlama çağrışımlarla yeniden başlayarak bölük pöçük okumayı istemiyordum. Çünkü «Cinsel Oyun», yazarının önsözünde açıkladığı çok ilginç bir önemle geliyordu: Mehmet Seyda, ona 1938'de başladığını, birçok defa değiştirip bitiremediğini, şimdi de bitmiş kabul edemediğini, bu doğurgan «ilk roman» in ise daha önce yayımlanmış öteki eserlerini yaratan bir doku özelliğinde bulunduğunu... söylüyordu. Demek ki «Cinsel Oyun» da, hem Mehmet Seyda'nın yazdığına büyük emniyeti, hem de daima ilk kitaplarda cömertçe harcanan otobiyografik matzemesini, hem romancılık anlayışında tedirginlik veren tereddüt aşamalarını bulacaktım. Elbette ona en uygun okuyuculuk dikkatimi vermek, bu kitabın sevdiğim ve çok değer verdiğim bir yazarın gelişme çizgisindeki yerini iyice görmek... başlıca görevim olmalıydı.

Böylece kısa bir tatil yalnızlığına «Cinsel Oyun» u okumakla başladım. (Ağaçoğlu Yayınevi, İstanbul, Şubat 1966, 366 sayfa, 10 lira). Daha ilk sayfada o eski tanıdıklar çıktı karşımıza: Hacı Ömer Şakir Bey torunları Osman'la Fahim, Ben onları hiç unutmamıştım bir kitapta, ta «Yaş Ağaç» dan beri tanıyordum. (Var-

lık Yayını, 1958). Geçen yıl Doğan Kardeş Çocuk Romanı Yarışmasında birincilik ödülünü kazanan ve henüz basılmamış olan «Bir Gün Büyüyeceksin» de ilkökula kadarki uyanık çocukluklarını öğrenmiş «Ne ekersen» (Dost Yayını, 1959) öeki Ali Muhsin'in hayatında, küçük Osman'ın değişik bir yayını tanıdım. Bir bir uzandım nepsine; okuyalı bir kaç yıl olmuş o yakın romanları yer yer yeniden karıştırdım; çizilmiş bölümümlerini, kenarına notlar yazdığım sayfalarını tekrar karşılaştırdım. Ardından öteki-ler geldi: O yazma yazma arınmış, sade, yalın, güçlü... Zonguldak Hikâyeleri (Yeditepe, 1962), Beyaz Duvar (Kovan Kitabevi, 1962), Başgöz Etme Zamanı (Yeditepe, 1963), Oyuncakçı Dükkânı (Yeditepe 1964). Hepsini hemen hemen yeniden okumuş oldum. Bir roman pasajından aynı konuyu işlemiş bir hikâyeye, tanıdığım bir olaydan onu başka türlü anlatmış diye hatırladığım başka bir sayfaya çağrışımlara geçerek Mehmet Seyda'nın elindeki bütün kitaplarını tekrararı gözden geçirdim. Dikkatim hep «Cinsel Oyun» da, bu defa Fahim'in öne çıkıp Osman'ı göğelediği yeni romanda dururken, Tahir Alangu'nun antolojisindeki bölüme de yeniden baktım (Cumhuriyetten Sonra Hikâye ve Roman, cilt II, 233 - 240). Derken Yeni Ufuklar'ın son sayısı çıktı postadan (Nisan 1966, 167). Orada, dinlemek fırsatını kaçırmış olduğum «Mehmet Seyda'nın Romanlarında Büyük Aile Sorunu» konusunda düzenlenmiş yuvarlak masa oturumunda yazarın yaptığı konuşmanın tam metni (Kendi Sesini Arayış) ve Doğan Cavit Orhan Tütengil'in yazdığı, vardı. Tarı bunlarla uğraşırken, çocukları elinden kaçırdığım açık saçık bir piyasa dergisinde de gene Mehmet Seyda ile karşılaştım. Foto Magazin'in 30 Mart 1966 tarihli 53. sayısında «Hoşlandım Sendem» başlıklı bir hikâye... Sayfayı çevirip geçecektim ki gözümlerim «Fahim» adına ilişti... ve tabii okudum hikâyeyi. Mehmet Seyda, takma adlarından biri olan Ozkan Çeliker imzasıyla «Cinsel Oyun» un bir pasajını (193 - 210) yazdığı derginin hafiflik ölçülerine göre sulandırıp ayarlıyarak aktarmış, keyifle tekrarlıyordu.

Böylece bütün hafta hep Mehmet Seyda'yı okumuş oldum; hemen eklemeliyim ki kazançlıyım bu işten. Düşündüğüm ilk şey, Seyda'nın bugüne, en zor oylar-

PAY ÇU Yİ

(772 - 846)

Şensi eyaletinde Tay Yuan da doğdu. Dokuz yaşında şiir yazmaya başladı. Saray'da ilkin pek sevilirken, yerleşik ahlak anlayışına karşı çıktığı için başkentten sürüldü. Uzun zaman yoksul ve dostlarının yanında sığıntı olarak yaşadıkdan sonra başlandı ve Honan valiliğine atandı. Loyang'da satın aldığı güzel bir evde, çağları, dansözleri ve kitapları arasında mutlu bir hayata kavuştu. Çin şiirinin altın çağını üç büyük ozanından biri olan Pay Çu Yi, halk şiiri biçim ve geleneklerini ustalıkla işleyip ilhya etmiştir. Konuları alabildiğine çeşitli ve çoğunlukla gerçekçi, şiir dili ise özentsiz, basit ve tabiidir. Yazdıklarını önce hizmetçisine okuduğu, onun anlamadıklarını da hiç çekinmeden yırtıp yok ettiği söylenir.

KÖYDE ZALİM BİR SOĞUK

Ağır ağır yağmakta kar.
Serviler bile büzülüyor soğuktan.
Ya çıplak olanlar!

Köye bakıyorum işte yavaşça,
On ocaktan dokuzu yoksul.
Hançer misin nesin rüzgâr!
Paramparça bir elbise nasıl korur insanı,
Çalı çırpı ateşinde ısınır mı insanlar..
Yemek paraya bakar, damsa delinmiş akar:
Bu soğukun acısını, bilmez olur muyum hiç,
Herkesten çok köylü çeker.

Onlar orada inleyedursun,
Bugüne bugün zenginim ya ben:
Üstümde yorgan sırtımda kürkler,
Defolsun açlık ve soğuk derim,
Beklesin işlenmek isteyen tarlalar...
Bir utanç duyuram sonra birden,
Bir utanç sebepsiz durup dururken
Ve sorarım kendi kendime: kimim ben.

Türkçesi: Atilla Tokatlı

dan; en emekli, en yorucu, en çiel yazarak deneylerinden acı çeke çeke, hep kendisini ispatlaya ispatlaya, kabul ettire ettire; bu savaşı da hiçbir kolay yetişme mirasına dayanmadan, yalnız kendi çabasından, verimli çalışmasından ve yenilmeyen yazarlık özünden harcayarak geniş oldu. Alanın verdiği bugün içinde bir parçası var ki gerçekten korkunç göründü bana: «Mehmet Seyda'nın ilk romanı Zafer Gazetesinde yayımlandı. Bu gazete Necdet Ası takma adı ile **onur romanı** çıktı. 1950 de İstanbul'a gelince Akşam Gazetesine sürekli olarak roman verdi, **onuç romanı** bu gazetede yayımlandı. Bu yıllarda, adı geçenlerden başka çeşitli gazete ve magazinlerde roman ve hikâyeyi birlikte götürdü. 1950 den sonra geçim zoru ile daha çok magazinlere uygun eserler verdi. Yeşilpazı Dergisinde haftada üç hikâyesinin yayımlandığı oldu, 1950 - 1957 yılları arasında yazıp yayımladığı hikâyelerinin sayısı 400 ün üstündedir.»

İçinde hep bir sanat eseri yaratma dileğini yaşata yaşata emeğini bu kadar cömertçe harcamak, yazarlık onurunu korumaya çalışırken ekmeç-parasının acılarına kalemlerle yetişmek, yayımlandığı eserlerle övünmeden, onlara güvenmeden hep gelecek uyu günleri beklemek: 24 romanla dörtüzdən fazla hikâyeyi - ne kadar uyduruk olursa olsun - yaşamamış günler gibi insanı ibtiyarlatacak, eskiten, yoran ve varlığının canlı bir parçasını alıp götürün boşuna emekler diye kaldırıp atmak ve sonra... küçücük bir yarımada kazanılan ufak bir başarının ışığına gözünü dikip... yeniden başlamak... Bu, gerçek bir çiledir... ve şüphesiz pisurip kotarır insanı. Bu geçmiş yıllarla acele eserlere esfle bakarken, o piyasa çalışmalarının bilemediği

usta, yatkın, verimli bir yazar çıkar karşımıza... «Evet, sabah otacaktır; sabah olur; geceler tuşu-ü haşre kadar sürmez. Akıbet bu sema...»

«Cinsel Oyun», «Yaş Ağaç» daki Osman'ın, baba ocağından hayata atılan bu yalnız ve kırık «âsi ve bagrı hün» delikanlının ilk yolculuğuyla başlıyor. Kitabın başındaki ek, roman kahramanlarının yeni okuculara hatırlatıcı bir takdimi için konmuş, anlaşılmasını kolaylaştıran bir geçmişe uzanış. Burada Fahim'in çocukluk aşkı, Osman'la onu birbirine bağlayan iptiklerin uçları, ilk gençliğe gelinceye kadar aşımış çocukluk yıllarının - kaynakları «Bir Gün Büyüyeceksin» de, «Yaş Ağaç» da, hatta «Ne Ekersen» de kalan - beirgin çizgileri özetleniyor. Asıl roman 57 nci sayıta birinci bölümde başlıyor. Osman, trende ilk serüvenini yaşıyor. Ama ilk sayfadan, Mehmet Seyda'nın, o yalnız, düz, oyunsuz, acılı ve sıcak anlatımını bırakıp yeni bir denemeye, bir çeşit çığırışmalar izleyiciliğine, birinci aktımı yöntemine yaklaşıyor görünüşte yadırgayacaksınız biraz. Noktalama işaretlerini kullanma dikkatliyle beliren bu anlatım ve izlenimler karışımı düşünce sıçramaları, Osman'ın, kendi kendine çok önem veren bu onurlu insan gencinin, her etkiye açık iç dünyasından gelen yaşantı parçalarıdır.

Mehmet Seyda'nın hikâyecilik başarısı; büyük zaman diamlarını hızla atlayıp hep yoğun anlatım, psikolojik derinleşmeleri, anlatımlar içinde aramışları, diyalogoan çok monologu, iç gözleme dayanan runlu tahlillerini öne alarak romana çok özel bir yapı kazandırmış. Bir çeşit karışıklık. Osman'dan - Osman'ın gözüyle Mehlika'ya - sonra birden ortaya çıkan Fahim'e atlayış. 137 - 182

sayfalar arasında, yıllar sonra Fahim'le Osman'ın buluşmaları bir lokanta masasında, anıların, gözlemlerin, düşüncelerin, izlenimlerin, sanıların... içiçe kaynaşığı mutimş dikkat isteyen zor ve netif bir pasaj vardır. Burada gerçek kişi Osman'la, beiki de onun düşüncesinin yarattığı imkânın bir Fahim'in kaypak şahsiyeti arasında çatışma... sonra birdenbire Osman'ı bırakarak romanın tek başına kahramanı olan Fahim'in çapkınlık hayatı başlıyor (186 - 211): Mehmet Seyda, belki ilk gençliğinde yazıp da sonradan ne kadar elden geçirirse geçirsün bir türü koparıp atamadığı bölümde Fahim'in sokak çapkınlığından birçok şeyler çıkartmak için kendisini zorlayacaktır. Asıl maksat, yıllar sonraki kader karşılaşmasının yakışıklı bir önsözünü vermek, «Süeda Hanımın Ortaça Kızı» Mehlika tesadüfıyla anlamı bir bağlantı kurmaktadır. Dördüncü bölüm (215 - 267), Fahim'le Lâle arasında apayrı bir parça: Beiki de eski yazılan roman denemelerinden bir aktarma. Bütüne bağlı değil; yazara da kanıma göre, iyi hizmet etmiyor. Beşinci bölüm, 269. sayfadan sonrası da değişik bir yapıda. Fahim'in amca köşkündeki tutarsız davranışları, yazarın özsel kişisinin, gerçek dışı olaylanmalarla doldurduğu o eğilince topantısındaki aramış, konuşmaları, tasvirleri... birdenbire ortaya çıkarılan bir Rıfki ile Mehlika'ya raslayış, sonra onu arayışı, Bülent'in ölümü, Ali Muhşin'le tanışma ve konuşmaları... Kendini kadın avcılığına adayın bu zengin âvarenin yarım felekesi... En doğrusunu gene Mehmet Seyda söylüyor konuşmasında: «Osman'la Fahim'in kişiliklerinde kendi mizacı mı açıklayıp bütünlüyordum bilemem, ama sayfalar ilertedikçe âdeta

değişken portremin çizgileri belirliyordu. Bir yanda, o çağların ateşli ülküçülüğüne yakışır soydan şiirler ve hikâyeler yazıp dururken «Cinsel Oyun'un bu türde bir roman olamayışına kahırlanmaktaydım. Ne yazık ki elimden başka türlü gelmiyordu. İstemem de istemesem de yazmam zorunlu olan şeyi, yazarak boşalmadıkça rahatlayamayacağım şeyleri yazıyordum. Sonunda öyle bir şişti ve büyüdü ki...» (Yeni Ufuklar, 167)

Cinsel Oyun, gerçekten Mehmet Seyda'nın en düğümlü eseri. Kendi gerçeğiyle düşüncesinin; doğrusuyla yalanının, yeteneğiyle us-

talığının, samimiyetiyle uydurma hayatının, gençliğiyle olgunluğunun karışık bir yumağı. Onu parça parça birçok defa yeniden okumak ihtiyacı duyacağımı sanıyorum. Hakkında tek bir yargının kolaylığına ulaşıp rahatlayamadığım çok yanlış eserlerden biri bu; hem kabuklu, hem özü... Tıpkı kitabın 220 inci sayfasında anlatılan o kadın erkek yakınlaşmasının tasvirinde olduğu gibi; hem düz, hem sarp, hem çok kolay, hem çok güç, kusurlarıyla meziyetleriyle zengin bir roman bu. Tabii yorulacaksınız, sıkılıp şaşıracaksınız biraz... ama okuyacaksınız.

38 yıldır yayımlanması beklenen eser **SODOM VE GOMORE**

Edebiyatımızın büyük ustası Yakup Kadri KARAOSMAN-
OGLU Yaban'da Milli Mücadele yıllarındaki Anadolu'yu anlatmıştı. Sodom ve Gomore'de ise aynı günlerin İstanbulunu aksettiriyor.
372 Sayfa, 10 Lira.

DURUŞMA GECESİ

Dürrenmatt'ın dilimize ilk kez çevrilen romanı 4 Lira.
BİR ALMAN DOSTA MEKTUPLAR

Albert Camus'nün İkinci Dünya Savaşında Nazilere Karşı
insanı savunması. 3 Lira.

ÇEHOV'DAN DÖRT OYUN

Onlu yazarın Tütünün Zararları, Bir Evlenme Teklifi,
Sayfiyede Yaz, Ayı adlı tek perdelik oyunları bir arada.
4 Lira.

BİLGİ YAYINEVİ - Sakarya Caddesi Yenışehir, Ankara
Tel: 17 74 03

(YON 090)

Savaş Rezervleri - ANKARA

TÜRKİYE EMLAK

KREDİ BANKASI

0/0 6,5 a kadar faiz 0/0 6,5 a kadar faiz
Konforlu apartman daireleri Konforlu apa
Çeşitli para ikramiyeleri Çeşitli para ikra
0/0 6,5 a kadar faiz 0/0 6,5 a kadar faiz
Konforlu apartman daireleri Konforlu apa
Çeşitli para ikramiyeleri Çeşitli para ikra
0/0 6,5 a kadar faiz 0/0 6,5 a kadar faiz
Konforlu apartman daireleri Konforlu apa
Çeşitli para ikramiyeleri Çeşitli para ikra
0/0 6,5 a kadar faiz 0/0 6,5 a kadar faiz
Konforlu apartman daireleri Konforlu apa
Çeşitli para ikramiyeleri Çeşitli para ikra
0/0 6,5 a kadar faiz 0/0 6,5 a kadar faiz
Konforlu apartman daireleri Konforlu apa
Çeşitli para ikramiyeleri Çeşitli para ikra

Komprador basın, Moskova'daki Sovyet Komünist Partisi Kongresinde, kendisine «Türk Komünist Partisi» adını takmış olan bir grubun katıldığı öğrenince, mal bulmuş mağribi gibi haberin üstüne atıldı. Sanki «Türkiye Komünist Partisi» ismini kullanan bu teşekkülün varlığını ilk kez duyuyorlardı. Dışişleri Bakanı Çağlayangil, gazetecilerin sorusu üzerine, «bu konuda herhangi bir bilgi olmadığını, ancak konunun araştırılacağını» bildiriyordu. İstanbul Basın Savcılığı «Türkiyede bir komünist partisi olduğu» yolundaki haberleri bir ihbar telâkki ederek, geniş bir araştırmaya girişiyordu. Aslında kendine «Türkiye Komünist Partisi» adını veren bir grubun varlığı çok uzun yıllardır, gerek ilgililerin, gerek komprador basının çok iyi bildiği bir gerçektir. Bu teşekkül, Moskova'nın hâkim bulunduğu komünist partileri toplantılarına devamlı olarak katılmakta ve bir de «Yeniçağ» adlı dergi yayınlamaktadır. Dergi, Türkiye'de çeşitli gazetelere gönderilmektedir. Nitekim AP liderlerinin aracılığı ile iş çevrelerinden pek yakınlarda hibe olarak 1 milyon lira alan bir gazete, TKP'nin bu dergiden alınmış incilerinden parçaları yayınlamaya koyulmuştur. Herkesçe bilinen bu konu «ortam» uygun bulunarak şimdi iç politikada sömürme konusu yapılmaktadır.

YÖN, bundan üç ay kadar önce 28 Ocak 1966 tarihli sayısının başyazısında, kişilik sâhibi, bağımsız bir dış politikanın temel şartı olarak Sovyetlerle ilişkilerin düzeltilmesi gerektiğini belirttikten sonra, bu teşekkülü ele alarak aynen şöyle diyor: «Aramızda diplomatik ilişkiler bulunmayan Doğu Almanya'da yerleştiği anlaşılan Moskova'nın emrindedir bir Türkiye Komünist partisinin varlığı ve Bizim Radyo'nun münasebetsiz yayınları, (Türk - Sovyet yakınlaşmasında) ölçülü davranma lüzumunu haklı olarak arttırmaktadır. Komünist partileri toplantılarında Çin'e karşı bir oy sağlayabilmek için, Moskova böyle kukla teşekküller besleyebilir, fakat bu davranışların şüphe yarattığını bilmelidir.

Bizim komüniste de saygımız vardır, ama Moskova'nın, ya da Pekin'in değil, Türkiye'nin komünist olmak şartıyla. Moskova ve Pekin papağanlarının, Washington uşaklarından pek farklı yaratılıştaki olduklarını sanmıyoruz.

Türkiye, bugün bir bağımsızlık savaşında değildir. Bu milliyetçi savaşın öncülüğünü yapan Türk Sosyalistleri, bağımsızlığımıza gölge düşürecek davranışlara, nereden - gelirse gelsin, en ufak müsamaha göstermeyecektir...»

Gerçekten «TKP» adını taşıyan bu teşekkül, Moskova'ya kayıtsız şartsız bağlı, Moskova ağız değiştirirse, eski sözlerini derhal unutup yeni türküyü çağırmaya başlayan dışarıda yerleşmiş sun'î bir kuruluştur. Dışardaki bu grup besbelli ki, Sovyet Komünist partisinin sağladığı paralarla yaşamaktadır. Moskova Kongresinde «Türkiye Komünist Partisi Dış Büro» Birinci Sekreteri adıyla anılan, halbu ki «Yeniçağ» dergisinde «Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri» sıfatını kullanan Yakup Demir, bu görevi için lügat ücret almakta ve emrinde bir nakam arabası bulunmaktadır. Söylenliğine göre bu Yakup Demir, 1950 komünist tevkifatında 173 sayfalık bir ifade ile Menderes'in polis şefi Ahmet Topaloğlu'na hayli yardımcı olan Zeki Baştimar'dır. Baştimar, yedi yıl hapis yattıktan sonra yurt dışına kaçmış ve orada «TKP» birinci sekreterliğine getirilmiştir.

Sovyetler, böyle besleme bir teşekküle özellikle Çin - Sovyet çatışması dolayısıyla ihtiyaç duymaktadırlar. Çin ve Sovyet komünist partileri, mümkün olduğu kadar fazla sayıda komünist partisini kendi saflarına çekme çabası içindedirler. Bu sebeple, kendilerine bağlı olmak şartıyla, kimseyi temsil etmeyen, bir tabeladan ibaret kuruluşları bile, taraftarlarını çok göstermek için beslemektedirler. Nitekim TKP, yayınladığı bildirimlerde Çin Komünist Partisine ağız dolusu küfürler ederek bu görevini yerine getirmektedir. Bunun yanı sıra, «hariçten gazel okuyarak» Türk halkına ve ilerici güçlere akıl hocalığı yapmaktadır. Bu akıl hocasının, aslında Moskova papağan-

«KOMÜNİST PARTİSİ» MESELESİNİN İÇYÜZÜ

lığı olduğunu, ibret verici bir örnek göstereceğiz. Sovyetler Birliği, İnönü, Dışişleri Bakanı Feridun Cemal Erkin'i Moskova'ya yollayınca kadar Makarios'u desteklemekte ve ona silah yardımı dahi yapmaktaydı. Moskova, Makarios'tan yana olunca «TKP» de, İnönü hükümetinin Kıbrıs politikasına aynı biçimde karşı çıkmıştır. «Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi», 20 Şubat 1964 tarihli kararında, Makarios'un ve Moskova'nın o tarihteki tezini savunmaktadır: «Uzun ve çetin bir mücadele sonunda elde ettiğimiz bağımsızlığı tamamlamak, kuvvetlendirmek için savaşan Kıbrıs halkı, Kıbrıs adası gibi ayrılmaz bir bütündür (...) Kıbrıs Cumhuriyetinin bağımsızlığını, hükümetinin kısıtlayan ve Garantör devletlere Kıbrıs'ın iç işlerine müdahale hakkı tanıyan Zurich ve Londra Anlaşmalarına karşı savaş, Kıbrıs'ın tam kurtuluşunun yoludur». Görülüyor ki, TKP, Türk hükümetine müdahale hakkı tanıdığı için, tam Enosisçi bir dille, Zurich ve Londra anlaşmalarına karşıdır. Moskova sonradan bu anlaşmaları tanıyınca, TKP de, «Anlaşmalara karşı savaş»tan herhalde vazgeçmiştir...

«TKP», İnönü hükümetinin 1964 Ağustosundaki Kıbrıs bombardımanını da «emir kulu Ankara hükümetinin emperyalistlerin emriyle giriştiği bir hareket» saymaktadır. Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesinin 22 Ağustos 1964 tarihli Türk halkına çağrısı şöyledir: «Yurttaş Kıbrıs halkının tam bağımsızlığını elde etmek için açtığı savaş, emperyalistleri saldırgan amaçlarında birleştiren NATO'yu harekete getirmiştir. Bu yüzden, emperyalistlerin Kıbrıs planlarını gerçekleştirmekle görevli Ankara Hükümeti, memleketimize ancak felâket getirebilecek tehlikeli bir maceraya atılmıştır. Yurdumuzun kaderini ellerinde tutanlar, ateşle oynamaya başlamışlardır (...)

Kıbrıs'taki son olaylar, durumu püsütün ağırlaştırdı. Hükümetçe tutulan yolun memleketimizi bir harp ateşine sürüklediği gerçeğini bir kere daha ırtaya koydu. Türk ordu birikiere ve İnanması İskenderun limanına yığıldı. Büyük Millet Meclisi, özel bir oturumunda, gericilerin baskısı altında at-

dığı bir kararla, hükümete gerektiği takdirde, Kıbrıs'a asker çıkarma yetkisi verdi. En yetkili resmi ağızlar saldırının zarurî olduğunu, hazırlıkların tamamlandığını, adanın 6 saat içinde işgal edilebileceğini pervasızca ilân ettiler. Başbakan İnönü, son Washington ve Londra yolculuğundan, hazırlanan saldırı planını beğendirmiş ve cesaretlendirilmiş olarak döndü. Çok geçmeden de Ankarada Kıbrıs'ın (Türkiye'ye saldırmağa hazırlandığı) yolunda resmî bir uydurma haber yayınlandı. Bu güllüncü bahaneyle de havadan ve denizden, Birleşmiş Milletlerin üyesi egemen Kıbrıs Cumhuriyetine saldırıldı; Rum ve Türk köyleri barbarca ateşe verildi; hiç bir şeyden habersiz, silâhsız Rum ve Türk halkı, yüzlerce masum insan, çocuk napalm bombalarıyla yakıldı.

Bu saldırı hareketine, Birleşmiş Milletler kuvvetlerinin Adada bulunduğu ve durumu düzeltmek için tedbirler aldığı bir sırada girişiliyor. Çünkü, adada durumun düzelmesi NATO'lu emperyalistlerin işine gelmiyor. İki cemaat arasında barışın sağlanmasında engel olmak için, şimdiye kadar gerek Ankara Hükümetinin eliyle, gerek başka ellerle girilen kısırtmaların bu defa en tehlikelisine başvurulmuştur.

Bu saldırının, Kıbrıs'ı elden bırakmak istemiyen NATO kodamanlarının planlarına uygun olarak hazırlandığı açıktır (...)

Bugünkü hükümet reform vaatleriyle iktidara gelmişti; hattâ kendisine (reform hükümeti) diyecek kadar ileri gitmişti. Şimdi bu sahte vaatleri örtbas etmek için Kıbrıs işine bir cankurtaran gibi sarılmışa benziyor. Fakat bu cankurtaran yalnız bu hükümet değil, bütün memleketi batırabilir. Eğer bugün, her türlü kısırtmalara rağmen, yurdumuz bir harp ateşi içinde değilse, bunu ancak barışsever devletlerin (yani Sovyetler Birliğinin) azimli davranışlarına borçluyuz (...)

Ankara idareci çevreleri, gerici kuvvetler, her vasıtayı kullanarak barışçı halkımızı, yurtsever gençlerimizi çelmeye, memlekette estirdikleri harp havasının akıntısına katmaya çalışıyorlar.

Unlu Johnson mektubundan iki

ay sonra, ihtiyatlı İnönü'yü, «Kıbrıs'ta Johnson'un emriyle müthiş bir harbi plânlamak»la suçlayan bu deli suçmalarının müellifi «TKP», İnönü'nün Sovyetlerle yakınlaşması üzerine, ona özgü düzmekte kusur etmeyecektir! 22 Ağustos'ta ise, Kıbrıs'ta Makarios'u destekleyen ve 8 Ağustos bombardımanını takiben Türkiye'ye tehditler yağdıran Kruşçov iktidardaydı. Bu sebeple TKP Merkez Komitesi, Kruşçov'dan fazla Kruşçov'cu davranarak, İnönü hükümetine, güllüncü iftiralarla saldırıyı görev bilmiştir. «TKP Merkez Komitesi», Kruşçov'u ise göklere çıkarmaktadır. TKP'nin 17 Nisan 1964 tarihli bildirisi şöyledir: «Barış ve komünizm dâvalarına hizmetin ideal bir örneği olan hayatınız, büyük Lenin'in yolunda yürüyenler için, tükenmez bir kuvvet ve cesaret kaynağıdır.

Sovyetler Birliği Komünist Partisinin ve dünya komünist hareketinin Marksizm - Leninizme yabancı, komünizmin ruhuna aykırı metodların tesirinden kurtulması, Leninci parti prensip ve normlarının yeniden getirilmesi işi, sizin yenilmez azminizle başarılabilir. Son on yıl içinde sizin inisiyatifinizle ve önderliğiniz altında elde edilen muazzam ekonomik ve teknik başarılar — ki bunların sağlanmasında barış içinde yanyana yaşama prensibine dayanan Leninci dış politikamızın büyük payı vardır — Sovyetler Birliğini, milletlerarası komünizm hareketinin, barışın, milli bağımsızlıklar için savaşan halkların kudretli bir dayanağı hâline getirdi. Dünya emekçileri, milli bağımsızlık uğrunda savaşan halklar ve bütün ıleri insanlık bunun için size minnettardır.

Karagün dostumuz Sovyetler Birliği ile Türkiye arasında eski dostluk münasebetlerinin yeniden kurulması yolundaki büyük gayretlerinizden ötürü, Türkiye emekçileri, barışsever Türk halkı size minnettardır.

Kısa bir süre önce, Stalin'i kutulayıp Kruşçov'u göklere çıkaran «TKP», son Moskova toplantısında bu sefer Kruşçov'u suçlayıp yeni Sovyet liderlerini övmekte herhalde fazla zorluk çekmeyecektir.

İşte Amerikancı komprador basının, Türkiye'de güçlü ve tehlikeli bir komünist hareketinin varlığını ispatlamak için dört elle sarıldığı TKP, ancak yurt dışında tutunabilen, ücretli ve 6-7 kişilik bir zavafılar topluluğudur.

«TKP Birinci Sekreteri» bazan Türkiye hakkında sözde bilimsel araştırmalar da yayınlamaktadır. Komünist partilerin bilimsel toplantılarında okunan bu araştırmalar, uydurma bilgilerle doludur: Yakup Demir'e göre, 1963 yılının son üç ayında Türkiye'de fiyatlar yüzde 30 oranında artmıştır. (Gerçek artış yüzde 3'ten azdır). Adam başına milli gelir yıldan yıla azalmaktadır. 1960'dan sonra 200'den fazla yeni sendika kurulması, sendikacılığın gelişme belirtisidir. (Tabelâ sendikalarının artışı, sendikacılığı zayıflatmaktadır. İşçiler, güçlenmek için sendika sayısını azaltmaya çalışmaktadır. İnönü, ilerici basını ekonomik tedbirlerle boğmaya çalışmış ve bu yüzden bir çok gazete ve dergi kapanmıştır. (Böyle bir şey olmamıştır). 1963 yılında Türk - İş yönetim kurulunun sol kanadı ve diğer bazı sol sendikalar, Demirsoy'un tutumunu protesto ederek çekilmişler ve Türk - İş tamamın gericilerin eline düşmüştür. (Sol kanat istifası diye bir olay olmamıştır). Yabancı sermaye kazanç transferleri, 1963 yılında yüz milyonlarca dolar tutarındadır. (O tarihlerde kâr transferi bir iki milyon dolardan ibaretti). V.s., v.s... Yakup Demir'in kısacık araştırmaları, daha bunlar gibi bir sürü yanlış ve uydurma bilgilerle doludur. Ama Moskova papağanı Yakup Demir'in iddiaları büyüktür. Birinci Sekretere göre, «TKP bütün çalışmalarında Marksizm - Leninizm teorisini ve kardeş komünist ve işçi partilerinin Moskova toplantılarında formüle edilen ana prensiplerini klayuz edinmekte, bunları memleketimizin konkré tarihî şartlarına yaratıcı bir şekilde uygulamaktadır».

Sovyetler, böylesine ciddiyetten uzak bir kaç kuklayı beslemekle ne umarlar, bilemeyiz. Ama bildiğimiz, böyle davranışların kompradorlara malzeme sağladığı ve Türk kamu o-yunda şüpheler yarattığıdır.

ŞİDDETLİ
BAŞ
AĞRILARINA
KARŞI
GRİPİN
Basarı ile
kullanılır!
BAS VE DİS
GRİPİN
KININL
GRİPİN
GRİPİN 4 saat ara ile günde 3 adet alınabilir